

Helsingin kaupungin tilinpäätösanalyysi 2006

Versio : 15.10.2007

B&MANs

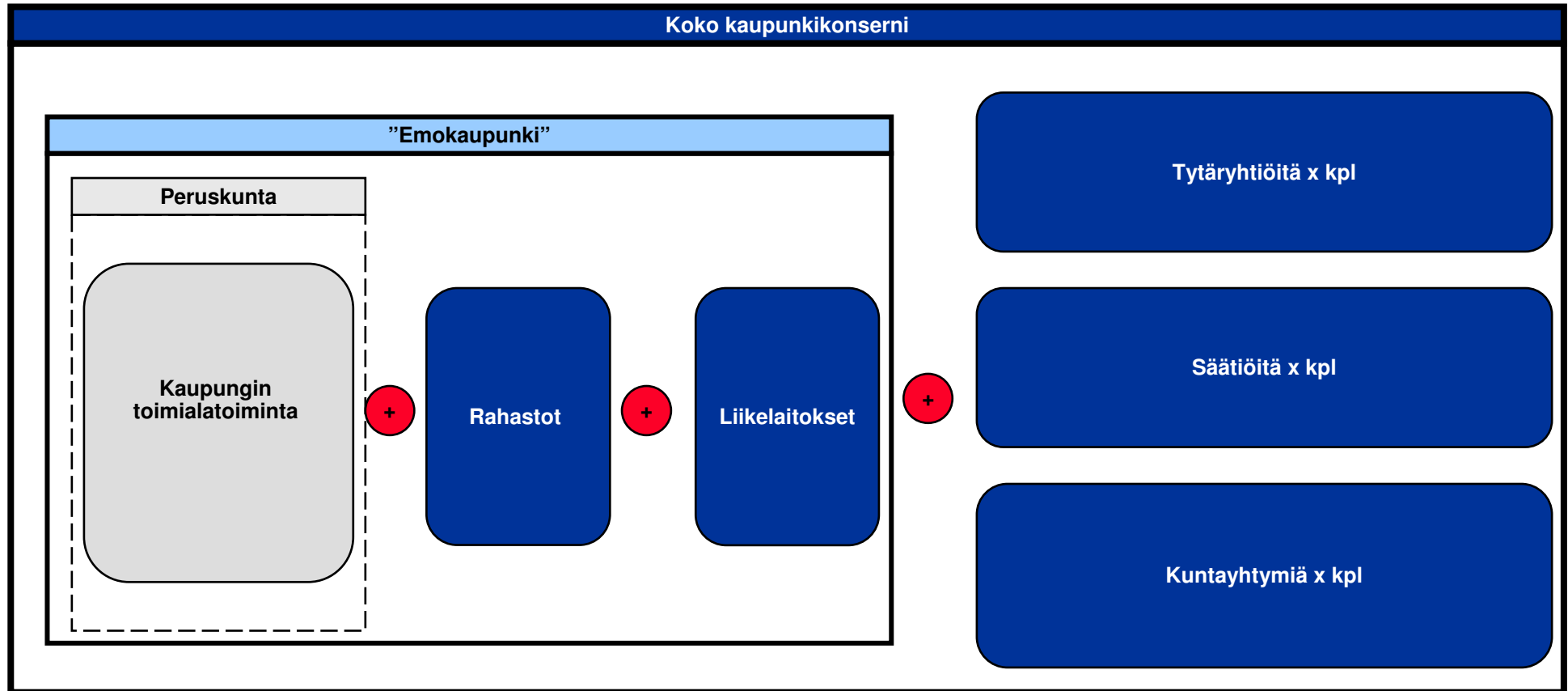
Sisältö

- **Tausta ja tavoitteet**
- **Helsingin kaupunki 2002-2006**
- **Helsingin kaupunkikonserni 2006**
- **Helsingin kaupunkikonserni - yhteenveto**

Kuntien tilipäätösanalyysit

- ***Kuntien tilipäätösanalyysien*** tavoite on tarjota kuntalaisille, päättäjille, medialle sekä muille kuntataloudesta kiinnostuneille tahoille riippumaton ja analyttinen väline kaupunkien taloudellisen tilan seurantaan.
- **Analyysi on tehty yritystaloudellisesta näkökulmasta, mutta malli on kuitenkin räätälöity kuntataloudelle soveltaen olemassa olevia yritysanalyysityökaluja. Lähestymistapa mahdollistaa kuntien taloudellisen kehityksen seuraamisen aiempaa tarkoituksenmukaisimmilla, tarkemmilla ja vertailukelpoisimmilla mittareilla.**
- **Seuranta on säännöllistä ja sen tarkoituksena on helpottaa kuntatalouden ja kuntien toiminnan ymmärtämistä sekä lisätä sen läpinäkyvyyttä. Näin analyysien tarkoituksena on edesauttaa myös kuntataloudesta käytävän keskustelun tason ja kiinnostuksen kohenemistä ja kannustaa myös kuntalaisten ja yksityisen sektorin aktiivisempaa osallistumista kuntataloudesta käytävään keskusteluun.**
- **Analyyseissä kuntien asukkaita kutsutaan **asukasomistajiksi** soveltaen kuluttajaosuuskuntien asiakasomistaja-käsitettä, sillä kunnallisella toiminnalla on monia yhtäläisyyksiä juuri kuluttajaosuuskuntien kanssa. Asukkaat sekä rahoittavat kuntien toiminnan että käyttävät niiden tarjoamia palveluita. Kuntatalouden tarkasteleminen omistajan näkökulmasta muistuttaa myös siitä, että kuntalaisten intresseissä on valvoa ja pohtia, kuinka kuntakonsernien laajoja omaisuusmassoja hallitaan ja hyödynnetään.**
- **Verkkosivuille www.asukasomistajat.fi päivitetään vuoden mittaan suurimpien kuntien tilinpäätösanalyysien versiot.**

Suurkaupunkien konsernirakenne
– **B&MANs analyysi kattaa koko kaupunkikonsernin**

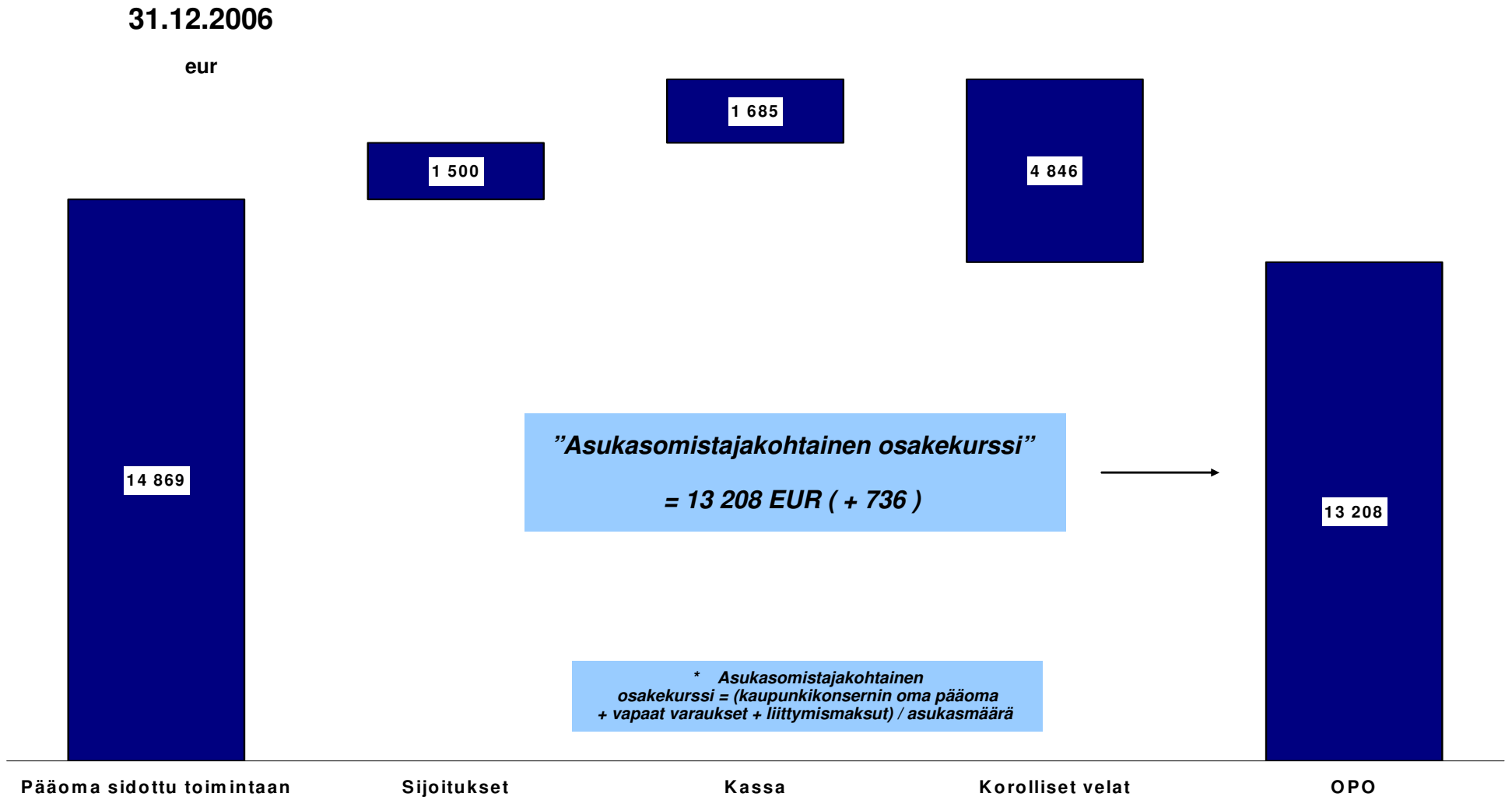


Sisältö

- **Tausta ja tavoitteet**
- **Helsingin kaupunki 2002-2006**
- **Helsingin kaupunkikonserni 2006**
- **Helsingin kaupunkikonserni - yhteenveto**

Helsingin *asukasomistajan* nettovarallisuus oli vuoden 2006 lopussa 13 208 eur/asukas - *ylivoimaisesti varakkain kaupunki Suomessa, "kurssikehitys*" oli positiivinen myös vuonna 2006*

Data Helsingin kaupunki Analyysi : B&MANs



Helsingin kaupungin organisaatio 1.5.2006 (kaupungin omien internet-sivujen mukaan)

KAUPUNGINVALTUUSTO	
Tarkastuslautakunta	Tähtitarkastaja
Tarkastusvirasto (ks. myös Kj:n toimiala)	

KAUPUNGINHALLITUS

Kaupunginjohtaja (Kj)	
Finlandia-talo	Sotamatalokunta
Hallintokeskus	Helsingin Satama
Tarkastusvirasto, yleishallinnon osasto	Tekninen lautakunta
Talous- ja suunnittelukeskus	Helsingin Energia
	Helsingin Vesi

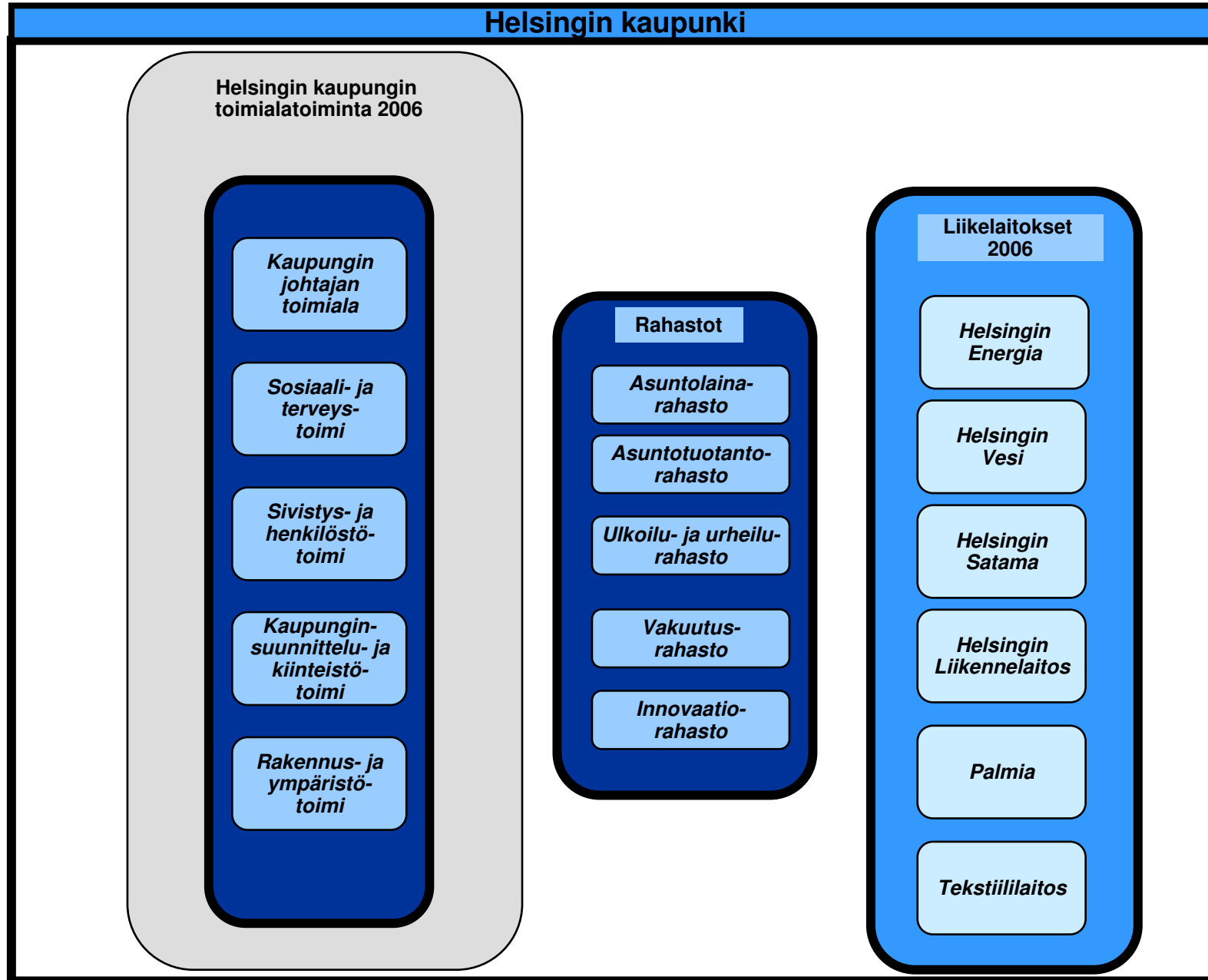
Kaupunkisuunnittelu- ja kiinteistötointa johtava apulaiskaupunginjohtaja (Kaj)		Sosiaali- ja terveystointa johtava apulaiskaupunginjohtaja (Stj)	
Asuntolautakunta	Kiinteistölautakunta	Sosiaalilautakunta	Terveystalokunta
Asuntotuotantotoimikunta	Kiinteistövirasto	Sosiaalivirasto	Terveyskeskus
Asuntutuotantotoimisto	Rakennuslautakunta		
Kaupunkisuunnittelu- lautakunta	Rakennusvalvontavirasto		
Kaupunkisuunnitteluvirasto			

**Henkilöstö =
38 034**

**Henkilöstö-
kulut =
1 508 meur**

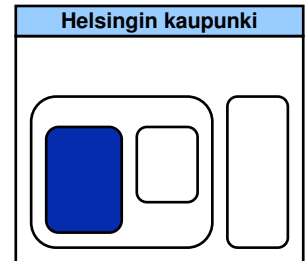
Sivistys- ja henkilöstötointa johtava apulaiskaupunginjohtaja (Sj)		Rakennus- ja ympäristötointa johtava apulaiskaupunginjohtaja (Ryj)	
Ammattikorkeakoulu	Liikuntalautakunta	Joukkoliikennelautakunta	Pelastuslautakunta
Eläintarhan johtokunta	Liikuntavirasto	Liikennelaitos	Pelastuslaitos
Korkeasaaren eläintarha	Nuorisolaikunta	Liiketalouslautakunta	Yleisten töiden lautakunta
Henkilöstökeskus	Nuorisolaiankeskus	Hankintakeskus	Rakennusvirasto
Kaupunginmuseon jt	Opetuslautakunta	Helsingin Tekstiliikenne	Ympäristölautakunta
Kaupunginmuseo	Opetusvirasto	Helsingin Tukkuutori	Ympäristökeskus
Kaupunginorkesterin johtokunta	Ruotsinkielisen työväenopiston johtokunta	Palvelukeskus	
Kaupunginorkesterin toimiala	Ruotsinkielinen työväenopisto		
Kaupungin taidemuseon johtokunta	Suomenkielisen työväenopiston johtokunta		
Kaupungin taidemuseo	Suomenkielinen työväenopisto		
Kulttuuri- ja kirjastolautakunta	Tietokeskus		
Kaupunginkirjasto	Työterveyskeskus		
Kulttuuriseläinkeskus			

HELSINGIN KAUPUNGIN HALLINNON ORGANISAATIO



B&MANs

Koska verotulot (ja muut perustoiminnan tulot) eivät kattaneet peruspalveluiden menoja, teki peruskunta 84 meur tappion. Kaupunki olisi pystynyt kattamaan toimialamenonsa 18,5 % veroäyrillä.



Data Helsingin kaupunki Analyysi : B&MANs

2006 toteutunut	KJTA	KSKT	SHT	RYT	STH	Delta	TA Peruskunta
Myyntituotot	25 320	11 561	26 452	102 351	35 009	0	200 693
Maksutuotot	1 519	8 592	4 736	12 618	113 636	0	141 102
Tuet ja avustukset	6 662	6	17 129	2 304	46 612	0	72 713
Vuokratuotot	515	440 311	8 079	25 191	32 410	0	506 507
Muut tuotot	595	19 426	2 700	9 280	13 112	0	45 111
Valmistus omaan käyttöön	0	407	0	81 764	0	0	82 171
Verotulot = nettokustannukset	77 938	0	705 258	157 534	1 657 843	-504 864	2 093 709
Valtionosuudet	0	0	0	0	0	173 958	173 958
Satunnaiset tuotot	0	0	0	0	0	106 635	106 635
Satunnaiset kulut	0	0	0	0	0	-1 635	-1 635
" Liikevaihto "	112 549	480 303	764 354	391 043	1 898 622	-225 907	3 420 964
Henkilöstökulut yhteensä	52 135	42 340	404 109	117 485	695 522	0	1 311 591
Palvelujen ostot	39 347	38 441	110 379	146 410	790 991	0	1 125 567
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	1 742	20 211	27 550	36 343	49 913	0	135 760
Avustukset	4 873	894	41 800	278	208 425	97 877	354 147
Vuokratulot	8 474	46 464	152 031	35 797	134 936	0	377 702
Muut toimintakulut	3 790	5 021	832	1 473	2 739	0	13 855
Toiminnan kustannukset	110 361	153 372	736 701	337 786	1 882 526	97 877	3 318 622
Toimintakate	2 189	326 931	27 653	53 257	16 096	-323 783	102 342
Poistot	2 189	87 154	27 654	53 257	16 097	0	186 350
Liikevoitto	0	239 777	0	0	0	-323 784	-84 008

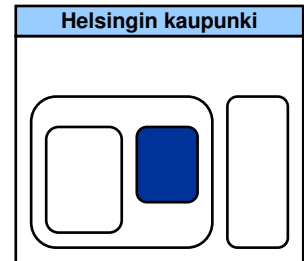
Tuki HKL

- Toimialat:** Helsingin kaupunki on organisoitunut toimintansa 5 toimialaan (taulukossa on verotulojen kohdalla laskettu se määrä verotuloja mitä tarvitaan jotta liikevoitto olisi = 0, eli nk. nettokustannus. Tilastokeskuksen kuntia vertailevissa laskelmissa käytetään usein nettokustannus-käsitettä suhteessa asukasmäärään):

- Yleishallintoon (KJTA) kului 77,9 meur (138 eur/asukas), joka edusti 3,7 % kaupungin verotuloista
- Sosiaali- ja terveystoimintaan (STH) kului 1 657,8 meur (2 936 eur/asukas) ja edusti 79,2% kaupungin verotuloista
- Sivistys- ja opetustoimi (SHT) 705,3 meur (1 249 eur /asukas), joka edusti 33,7 % kaupungin verotuloista
- Suunnittelu- ja kiinteistötoimi (KSKT), joka myös operoi kaupungin sisäistä vuokraustoimintaa, teki 239,7 meur liikevoiton joka pääosin on peräisin sisäisistä vuokratteista

Nettokustannuksia oli 226 meur enemmän kuin kaupunki sai verotuloja, valtionosuuksia ja pääosin maa-alueista syntyneitä myyntivoittoja. Peruskunta antaa myös Helsingin Liikennelaitokselle tariffitukea 97 meur edestä (vastaa 1 veroäyriä) ja kun peruskunnan toimintaan liitetään vuokratuotoista syntynyt liikevoitto – päättyy liikevoitto 84 meur negatiiviseksi.

Ainoastaan 27 % rahastojen pääomista on otettu käyttöön.

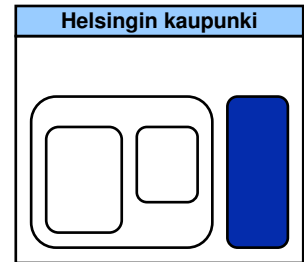


Data Helsingin kaupunki Analyysi : B&MANs

	Rahastot 2006	Asuntolaina-rahasto	Asuntotuotanto-rahasto	Urheilu- ja ulkoilu-rahasto	Vakuutus-rahasto	Innovaatio-rahasto	Yhteensä
Tulot		1	15 133	0	0	0	15 134
Menot		0	34 296	0	1 335	1 873	37 504
Toim.kate		1	-19 163	0	-1 335	-1 873	-22 370
Poistot		0	0	0	0	0	0
Liikevoitto		1	-19 163	0	-1 335	-1 873	-22 370
Rahoituskulut		0	0	0	0	0	0
Rahoitustuotot		1 374	1 673	699	1 992	0	5 738
Verot		0	0	0	0	0	0
Nettotulos		1 375	-17 490	699	657	-1 873	-16 632
Tulos		1 375	-17 490	699	657	-1 873	-16 632
Mihin sidottu							
Sidottu toimintaan		349	-26 192	71	0	0	-25 772
Sijoitukset		34 932	45 964	22 649	0	0	103 545
Kassa		49 781	73 227	24 780	51 640	14 946	214 374
Sidottu pääoma		85 062	92 999	47 500	51 640	14 946	292 147
Lainat kaupungilta/kunnalta		0	0	0	0	0	0
Muut rahoittajat		0	0	0	0	0	0
Miten rahoitettu							
Korolliset velat		0	0	0	0	0	0
Oma pääoma		85 062	92 999	47 500	51 640	14 946	292 147
Peruspääoma		83 686	110 489	46 801	50 984	16 819	308 779
Taseen loppusumma		0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
		85 063	120 265	47 500	51 640	14 946	319 414

- Rahastot:** Kuvaavat miten paljon kaupungin omassa pääomassa olevista voittovaroista on korvamerkitty johonkin tiettyyn tarkoitukseen (292,1 meur). Suurin osa summasta on tarkoitus suunnata asuntotoimintaan. Kun rahastojen kassoissa on 214 meur, tarkoittaa se sitä, että suurinta osaa varoista ei ole otettu käyttöön, vaan varat makaavat kaupungin kassa.
- Asuntotuotantorahasto** teki vuonna 2006 20 meur suuruisen myyntitappion , tilinpäätöksestä ei ilmoitettu syytä tappioon.

Helsingin kaupungin liikelaitosten liikevaihto vuonna 2006 oli 1 346 meur (+ 268 meur) ja *toiminnan kokonaisliikevoitto 464 meur (34,5%)*.



keur

Data Helsingin kaupunki Analyysi : B&MANs

Liikelaitokset 2006	Helsingin Energia	Helsingin Vesi	Helsingin Satama	Liikennelaitos	Helsingin Kaupungin Palvelukeskus	Helsingin Tekstiili-Palvelu	Yhteensä
Tulot	838 828	101 684	83 342	221 710	94 838	5 652	1 346 054
Menot	412 896	40 847	40 375	184 446	87 801	5 193	771 558
Toim.kate	425 932	60 837	42 967	37 264	7 037	459	574 496
Poistot	54 595	18 692	11 881	23 590	811	428	109 997
Liikevoitto	371 337	42 145	31 086	13 674	6 226	31	464 499
	44,27 %	41,45 %	37,30 %	6,17 %	6,56 %	0,55 %	34,51 %
Rahoituskulut	-24 741	-16 126	-846	-1 180	0	0	-42 893
Rahoitustuotot	13 906	991	1 708	821	71	52	17 549
Verot	0	0	0	0	0	0	0
Nettotulos	360 502	27 010	31 948	13 315	6 297	83	439 155
	42,98 %	26,56 %	38,33 %	6,01 %	6,64 %	1,47 %	32,63 %
Peruspääomakorvaus	47 429	12 987	6 317	8 442	168	99	75 442
Tulos	313 073	14 023	25 631	4 873	6 129	-16	363 713
	37,32 %	13,79 %	30,75 %	2,20 %	6,46 %	-0,28 %	27,02 %

Helsingin Energia: Tuloja kertyi Helsingin Energialle 838,8 meur, mikä on noin 240 meur enemmän kuin vuonna 2005. Tulojen nousu johtuu osin sähköverkon yhtiöittämisestä, josta kertyi noin 135 meur:n myyntivoitto. Helsingin Energian toiminta on kannattavaa ja tuottaa erittäin hyvää liikevoittoa. Peruspääomakorvausta liikelaitos maksoi vuonna 2006 47,4 meur.

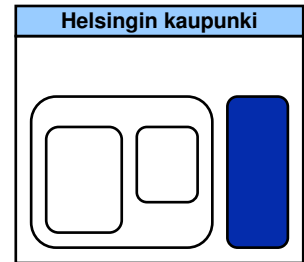
Helsingin Vesi : Helsingin Veden toiminta on kasvanut hiukan viime vuodesta. Liikevaihtoa oli noin 5 meur enemmän ja tulos parani 4 meur:lla. Peruspääomakorvausta Helsingin Vesi maksaa 13 meur vuodessa. Myös Helsingin Veden toiminta on erittäin kannattavaa ja tulosta tuottavaa.

Helsingin Satama: Helsingin Sataman toiminta on myös kasvanut hiukan. Liikevaihto ja tulos kasvoi noin 3 meur:lla. Menot pystyttiin kuitenkin pitämään lähes samalla tasolla kuin vuonna 2005. Myös Helsingin Sataman toiminta on hyvin kannattavaa ja nettotulos on noin 38 % yhtiön liikevaihdosta.

Liikennelaitos: Liikennelaitoksen nettotulos oli 13,3 meur ja pääomakorvauksenkin jälkeen 5 meur voitollinen. On aihetta kysyä minkä takia TA-toiminnan varoista allokoidaan 98 meur tariffitukea ja laitos tekee 13 meur nettotulosta. Jo 85 meur tariffituella laitos olisi tehnyt nollatuloksen.

Helsingin Kaupungin Palvelukeskus: Palmian tulos on kasvanut 193 teur:sta 6,3 meur:oon, joka on suuntana hyvä. On kuitenkin syytä muistaa, että suurin osa Palmian liikevaihdosta tulee kaupungin sisältä, eli kyse on lähinnä varojen siirtämisestä yksiköstä toiseen.

Helsingin Tekstiilipalvelu: Helsingin Tekstiilipalvelun toiminnassa ei ole taloudellisesti tapahtunut juurikaan muutoksia edellisestä vuodesta. Liikevaihto on pysynyt samalla tasolla kuin vuonna 2005. Menoja on onnistuttu alentamaan noin 0,5 meur:lla, mikä selittää myös tuloksen paranemisen 0,5 meur:lla. Toiminta ei ole kovin kannattavaa ja nettotulosta kertyy ainoastaan 1,47 % liikevaihdosta.



Helsingin Kaupungin liikelaitokset sitovat toimintaansa 2 597 meur – energiatoiminta siitä suurimman osan – 1 413 meur

keur

Data Helsingin kaupunki Analyysi : B&MANs

	Liikelaitokset 2006	Helsingin Energia	Helsingin Vesi	Helsingin Satama	Liikennelaitos	Helsingin Kaupungin Palvelukeskus	Helsingin Tekstiili- Palvelu	Yhteensä
<i>Mihin sidottu</i>	<i>Sidottu toimintaan</i>	640 154	407 519	296 718	377 355	1 459	1 723	1 724 928
	<i>Sijoitukset</i>	547 893	945	47	26 154	0	1	575 040
	<i>Kassa</i>	225 141	24 842	11 860	23 911	9 411	2 670	297 835
	Sidottu pääoma	1 413 188	433 306	308 625	427 420	10 870	4 394	2 597 803
<i>Miten rahoitettu</i>	<i>Lainat kaupungilta/kunnalta</i>	248 212	194 634	7 521	36 925	0	0	487 292
	<i>Muut rahoittajat</i>	19 393	7 880	0	15	0	0	27 288
	<i>Korolliset velat</i>	267 605	202 514	7 521	36 940	0	0	514 580
	<i>Oma pääoma</i>	1 145 583	230 792	301 104	390 480	10 870	4 394	2 083 223
	Peruspääoma	474 290	144 305	60 166	93 804	2 099	1 243	775 907
	<i>Peruspääomakorvaus %</i>	10,00 %	9,00 %	10,50 %	9,00 %	8,00 %	7,96 %	9,72 %
	Faktinen ROE vaatimus	4,14 %	5,63 %	2,10 %	2,16 %	1,55 %	2,25 %	3,62 %

Helsingin Energia:

Sidottu pääoma 1 413 meur, jota se rahoittaa kaupungin sisäisillä lainoilla (248,2 meur) ja peräti 1 145,6 meur omalla pääomalla. Kaupunki on asettanut sijoitetulle peruspääomalleen 10 % tuottovaatimuksen, joka tarkoittaa (kun voittovaroja on kertynyt 671 meur) ainoastaan 4,1 % faktista ROE-vaatimusta.

Helsingin Vesi :

Pääomia sidottu 433 meur edestä ja kun peruspääomalle halutaan 9 % tuotto => faktinen ROE-vaatimus on 5,6 %.

Helsingin Satama:

On pystynyt rahoittamaan koko laajennushankeensa tähän saakka kertyneillä vanhoilla voittovaroilla. Laitos on velaton ja faktinen tuottovaatimus OPOLle ainostaan 2,1 % , koska isoja voittovaroja on jätetty laitokseen.

Liikennelaitos:

Laitos sitoo 427 meur pääomia ja sille on asetettu peruspääomalle tuottovaatimus, vaikka toimintaa subventoidaan tariffituella.

Palmia (Hki Palvelukeskus):

Koko laitoksen sidottu pääoma on sen kassassa.

Helsingin Tekstiilipalvelu:

½ laitoksen pääomista on kassassa.

Laitokset yhteensä:

Sitovat lähes 2,6 mrd eur ja rahoitus tapahtuu 2 mrd OPOLla ja loput melkein kokonaan kaupungin sisäisillä lainoilla. Niillä on yhteensä lähes 300 meur kassassa koska faktinen tuottovaatimus 2 mrd OPOLle on ainoastaan 3,6 %.

Konsolidoimalla peruskunta, rahastot ja liikelaitokset syntyy Helsingin kaupunki – myyntivoittojen ansioista kaupunki teki historiansa parhaimman tuloksensa: lähes 400 meur

keur

Data Helsingin kaupunki Analyysi : B&MANs

Helsingin kaupunki 2006	Perus kunta	Rahastot	Liike-laitokset	Eli-minoinnit	Helsingin kaupunki
Tulot	3 420 964	-4 865	1 346 053	-646 451	4 074 874
Menot	3 318 622	17 502	771 559	646 451	3 418 404
Toim.kate	102 342	-22 367	574 494		656 470
Poistot	186 350	0	109 997		296 346
Liikevoitto	-84 008	-22 367	464 497		360 124
	-2,46 %		34,51 %		8,84 %
Rahoituskulut	-31 955	0	-42 893	44 271	-26 952
Rahoitustuotot	164 208	5 739	17 549	-119 713	62 163
Verot	0	0	0		0
Peruspääomakorvaus			-75 442	75 442	0
Väh.osuus + muut tyttäret + KY					
Tuloksen oikaisu					
Nettotulos	48 245	-16 628	363 711		395 335
					9,70 %

Peruskunta tekee 48 meur nettotuloksen kun toimintaan alloikoidaan sisäiset ja ulkoiset nettorahoitustuotot

Helsingin kaupunki 2006	Perus kunta	Rahastot	Liike-laitokset	Eli-minoinnit	Helsingin kaupunki
Sidottu toimintaan	3 976 519	-25 772	1 724 928		5 675 675
Sijoitukset	2 349 041	103 545	575 040	1 263 199	1 764 427
Kassa	215 860	214 374	297 835	0	728 069
Sidottu pääoma	6 541 420	292 147	2 597 803		8 168 170
Korolliset velat	653 160	0	514 580	-487 292	680 448
Oma pääoma	5 888 260	292 147	2 083 223	-775 907	7 487 722
Peruspääoma			779 074		

Kaupunki on velaton koska kassassa on enemmän varoja kuin sillä on lainaa

Eliminoinnit tuloslaskelmassa : Peruskunta ja liikelaitokset myyvät/ostavat palveluja toisiltaan 646,5 meur ja peruskunta sekä perii pääomakorvausta 75,4 meur edestä että saa myöntämälleen lainoille 44,3 meur korkoa.

Eliminoinnit taseessa : Liikelaitosten peruspääoma 775,9 meur ja niiden kaupungilta saadut lainat ovat 487,3 meur.

Helsingin Kaupungin tulot

2006



Helsingin Kaupunki sai vuonna 2006 ei-veropohjaisia tuloja 340 meur edestä enemmän kuin vuonna 2005 – edustaa lähes 3,5 % veroprosenttia

Data Helsingin kaupunki Analyysi : B&MANs

Helsingin Kaupungin Tuloslaskelma	2006	2005	2004	2003	2002	ERO 2006/2005	CAGR
<i>Myyntituotot</i>	975 288	840 519	878 482	849 951	766 099	134 769	6,22 %
<i>Maksutuotot</i>	139 862	123 051	122 533	123 374	125 639	16 811	2,72 %
<i>Tuet ja avustukset</i>	72 568	34 816	37 463	33 539	28 158	37 752	26,70 %
<i>Vuokratuotot</i>	241 842	236 774	231 599	229 546	223 576	5 068	1,98 %
<i>Muut tuotot</i>	62 490	52 605	52 979	62 062	52 778	9 885	4,31 %
Toimintatuotot	1 492 050	1 287 765	1 323 056	1 298 472	1 196 250	204 285	5,68 %
Valmistus omaan käyttöön	94 173	94 920	98 914	104 082	111 287	-747	-4,09 %
<i>Satunnaiset tuotot</i>	242 619	89 406	111 152	115 552	44 498	153 213	52,81 %
<i>Satunnaiset kulut</i>	-21 635	-5 848	-2 363	-2 979	-4	-15 787	757,58 %
Myyntivoitot/tappiot	220 984	83 558	108 789	112 573	44 494	137 426	49,28 %

- **Toimintatuotot:** Kertymä vuoden aikana 1 492 meur, 204 meur enemmän kuin vuonna 2005. Viidessä vuodessa toimintatuotot ovat kasvaneet 6,2 % vuosivauhdilla – yhteensä yli 209 meur:lla. Suurin syy kasvuun on liikelaitosten toiminnan kasvu.
- **Valmistus omaan käyttöön:** Kuluja on aktivoitu 94,2 meur edestä (aktivoitujen kulujen viedään tilinpäätöksessä käyttöomaisuuteen, eli ne ovat investointeja). Summa on pysynyt lähes samana viimeiset viisi vuotta, jopa hieman laskenut.
- **Myyntivoitot/tappiot:** Helsingin Energian sähköverkkotoiminnan yhtiöittämisestä syntyi 136 meur myyntivoitto. Loput myyntivoitoista ovat peräisin lähinnä maanaluiden myynnistä.

Kaupungin tuloverokertymän kasvu oli 111 meur – joka vastaa 1 veroäyriä, eli kaupunki olisi päässyt viime vuoden kertymään 16,5 % veroäyrillä

Data Helsingin kaupunki Analyysi : B&MANs

Helsingin Kaupungin Tuloslaskelma	2006	2005	2004	2003	2002	ERO 2006/2005	CAGR
<i>Kunnan tulovero</i>	1 747 909	1 646 157	1 600 484	1 642 981	1 600 528	101 752	2,23 %
<i>Osuus yhteisöveron tuotoista</i>	222 672	216 178	211 328	226 752	277 003	6 494	-5,31 %
<i>Kiinteistövero</i>	122 412	119 854	115 227	113 859	112 171	2 558	2,21 %
<i>Koiravero/Muut verot</i>	716	742	770	802	829	-26	-3,60 %
<i>Verot Yhteensä</i>	2 093 709	1 982 931	1 927 809	1 984 394	1 990 531	110 778	1,27 %

Verotulot : Kokonaisuudessaan verotuloja kertyi vuonna 2006 2 093,7 meur, joka on 110,7 meur (+5,6 %) enemmän kuin vuonna 2005. Tuloluokkia on kolme :

- Kunnallisveron** (17,5 %) kertymä oli 1 747 meur ja kasvoi 101,8 meur (+ 6,2 %). Yksi veroäyri toi kaupungin kassaan 100 meur. Vuoden 2005 verokertymään euroissa oltaisiin päästy, jos veroäyri olisi ollut 16,5 %. Kun veroäyri pysyi samana, kasvoivat siis helsinkiläisten kunnallisverotuksessa verotettavat tulot juuri 6,2 %.
- Osuus yhteisöveron tuotosta** oli 222,7 meur. Kasvua kertyi ainoastaan 6,4 meur (+3,0%) vuodesta 2005. Summa kuvaa myös sitä, miten Helsingissä toimivien yritysten tulokset kehittyvät. (Valtio kerää yhteisöverot ja jakaa osuuden - noin 22,5 % tästä summasta - kunnille suhteessa yritysten työntekijämääriin niissä).
- Kiinteistöveroa** kertyi 122,4 meur, ja kertymä oli 2,6 meur korkeampi kuin vuonna 2005. Kiinteistöverokertymä kasvaa vain 2 % vuosivauhtia (2002-2006), eli laiskasti suhteessa esim. Espooseen (11 %). Tästä voi tietysti päätellä, että Espoossa syntyy hyvään ja jatkuvaan tahtiin uusia kiinteistöjä ja Helsingissä taas ei.

Valtionosuuden nettosummat kasvavat väestön ikääntyessä ja tasausmaksut olivat 38 meur aiempaa pienemmät – *valtionosuudet kasvoivatkin 33 % vuonna 2006 (+ 44 meur)*

Data Helsingin kaupunki Analyysi : B&MANs

HELSINGIN KAUPUNKI <i>Asukkaita</i>	2002 Helsinki 559 716	2003 Helsinki 559 330	2004 Helsinki 559 046	2005 Helsinki 560 905	2006 Helsinki 564 521	Muutos 2006/2005 4 805	CAGR
<i>Yleinen</i>	19 454	19 523	19 602	19 321	5 191	-14 130	-28,13 %
<i>Sosiaali- ja terveydenhuolto</i>	224 360	251 229	300 128	334 367	351 209	16 842	11,85 %
<i>Opetus- ja kulttuuritoimi</i>	47 501	53 788	56 157	61 773	65 484	3 711	8,36 %
Valtionosuudet brutto	291 315	324 540	375 887	415 461	421 884	6 423	9,70 %
<i>Verotulojen tasaus</i>	-410 215	-316 834	-307 866	-282 884	-245 243	37 641	
Valtionosuudet netto	-118 900	7 706	68 021	132 577	176 641	44 064	

- Valtionosuudet:** Kaupungin valtionosuudet olivat 176,6 meur positiiviset ja peräti 37,6 meur suuremmat kuin vuotta aiemmin. Suomessa valtio ja kunnat ovat yhteisvastuussa koko maan peruspalveluiden rahoituksesta. Kunnat tuottavat palvelut ja valtio jakaa, sangen monimutkaisen kalkyylin kautta, *osuutensa* kunnille. Valtionosuuslaskelmaan kuuluu neljä erää :

 - Yleinen osuus:** noin 10 eur/asukas: Helsinki sai 5,2 meur vuonna 2006 (laskentaperiaatteet muuttuivat v. 2006).
 - Sosiaali- ja terveydenhuolto,** jossa valtionosuus on 33% koko maan n. 12 mrd eur kokonaissummasta. Valtionosuudet (3 855 meur) jaetaan kuntien kesken osin niiden ikäjakauman perusteella. Helsingin kaupungin osuus oli vuonna 2006 352,2 meur ja hoitotakuusta ja väestön ikääntymisestä johtuen kasvussa. Vuoden 2005 osuus oli 334,4 meur. Summa on viidessä vuodessa noussut 1,5x ja kasvaa 11,9 % vuosivauhtia.
 - Opetus- ja kulttuuri** jossa valtionosuus on 19 % Helsingin kaupungin kokonaismenoista. Summa oli vuonna 2006 65,4 meur ja kasvoi 3,7 meur.
 - Yllämainittuja **valtionosuuksia tasataan** lopulta summalla joka on riippuvainen kunnan verotuloista/asukas. Laskentalogiikka lähtee kaikkien kuntien keskimääräisistä verotuloista asukasta kohden. Jokaiselle kunnalle taataan tämä keskimääräinen minimitulotaso. Ne kunnat jotka ovat tämän tason yläpuolella maksavat **tasausveroa**. Tasauksen määrä on 40% minimitason ja kunnan asukaskohtaisten verotulojen erotuksesta kerrottuna asukasmäärällä. Helsingissä vuonna 2006 tasaussumma oli 245,2 meur, mutta laskussa vuoden 2002 huipustaan (410 meur). Kun valtionosuudet bruttomääräisenä nousivat (vuonna 2006 + 6,4 meur) ja tasaussumma pieneni (vuonna 2006 – 37,6 meur) oli Helsingillä 44 meur edellisvuotta enemmän varoja käytettävänä (0,5 veroäyriä).

Kokonaisuudessaan tuloja kertyi kaupunki tasolla vuonna 2006 yli 4 mrd eur, jopa 493 meur enemmän kuin vuonna 2005 –

Data Helsingin kaupunki Analyysi : B&MANs

Helsingin Kaupungin Tuloslaskelma	2006	2005	2004	2003	2002	ERO 2006/2005	CAGR
Toimintatuotot	1 492 050	1 287 765	1 323 056	1 298 472	1 196 250	204 285	5,68 %
Valmistus omaan käyttöön	94 173	94 920	98 914	104 082	111 287	-747	-4,09 %
<i>Verotulot</i>	2 093 709	1 982 931	1 927 809	1 984 394	1 990 531	110 778	1,27 %
<i>Valtionosuudet</i>	173 958	132 598	68 022	7 756	-118 588	41 360	
Verot ja valtionosuudet	2 267 667	2 115 529	1 995 831	1 992 150	1 871 943	152 138	4,91 %
Myyntivoitot/tappiot	220 984	83 558	108 789	112 573	44 494	137 426	49,28 %
" Liikevaihto "	4 074 874	3 581 772	3 526 590	3 507 277	3 223 974	493 102	6,03 %

Liikevaihto : Tulolähteitä on neljä :

- Toimintatuotot** : kertymä oli 1 492 meur ja kasvoi 204 meur (+ 7,8 %)
- Valmistus omaan käyttöön** : 94 meur
- Verotulot ja valtionosuudet** : yhteensä 2 267 meur ja 152 meur enemmän kuin vuonna 2005 (edustaa 1,5 % veroäyriä eli 16 % veroäyrillä kaupunki olisi päässyt vuoden 2005 tasoon).
- Myyntivoitot** : kertyi peräti 221 meur

Helsingin Kaupungin menot

2006



Vuoden 2006 liikevoitto oli peräti 360 meur – kustannukset nousivat kuitenkin 220 meur

Data Helsingin kaupunki Analyysi : B&MANs

Helsingin Kaupungin Tuloslaskelma	2006	2005	2004	2003	2002	ERO 2006/2005	CAGR
" Liikevaihto "	4 074 874	3 581 772	3 526 590	3 507 277	3 223 974	532 166	6,03 %
<i>Palkat ja palkkiot</i>	1 111 934	1 071 747	1 057 639	1 057 911	1 041 334	40 187	1,65 %
<i>Eläkekulut</i>	312 977	286 134	282 470	288 428	296 642	26 843	1,35 %
<i>Muut hlö sivukulut</i>	83 235	83 487	79 243	78 768	88 036	-252	-1,39 %
Henkilöstökulut yhteensä	1 508 146	1 441 368	1 419 352	1 425 107	1 426 012	66 778	1,41 %
Palvelujen ostot	1 086 018	1 035 640	924 793	917 231	970 169	50 378	2,86 %
Aineet,tarvikkeet ja tavarat	396 146	349 100	350 100	361 903	336 306	47 046	4,18 %
Avustukset	257 506	225 870	227 456	234 410	238 543	31 636	1,93 %
Vuokratulut	115 733	113 177	114 000	118 770	114 484	2 556	0,27 %
Muut toimintakulut	54 855	33 291	31 626	28 536	30 861	21 564	15,47 %
Toiminnankustannukset	3 418 404	3 198 446	3 067 327	3 085 957	3 116 375	219 958	2,34 %
Toimintakate	656 470	383 326	459 263	421 320	107 599	312 208	57,16 %
Poistot	296 346	297 209	305 661	294 702	286 844	-863	0,82 %
Liikevoitto	360 124	86 117	153 602	126 618	-179 245	313 071	

- **Henkilöstökulut:** 1 508,1 meur ja kasvoivat 66,8 meur (+4,6 %). Kunnallisverokertymästä kuluu 86,3 % henkilöstökulujen maksamiseen. Vuodesta 2002 on vuotuinen kasvuvauhti ollut maltilliset 1,4 %, eli vuonna 2006 kasvuvauhti kiihtyi olennaisesti. Eläkekulut kasvoivat kuitenkin 9,4 % ja niiden kasvuvauhti on myös kasvussa. Henkilöstön lukumäärä oli 38 034 ja se oli lisääntynyt 159 henkilöllä. Helsingin kaupungin henkilöstön määrä on pysynyt viiden vuoden aikana melkein saman suuruisena. Henkilöstömäärän ja kulujen kehityksen suhteellinen osuus kaupungin toimintamenoista on yhtäältä riippuvainen siitä, missä rakenteessa (liikelaitos, osakeyhtiö, kuntayhtymä ym.) kulut syntyvät, toisaalta siitä, miten paljon kaupunki ostaa tai tuottaa itse palveluja. Helsingin kaupungilla on laajaa kuntayhtymätoimintaa ja jos esim . Jo Helsingin osuus (36,2 %) HUS:in henkilöstökuluista (820 meur) lisätään kaupungin lukuihin, niin puhutaan 297 meur henkilöstövastuista – vastaa 7 425 henkilöä.
- **Palveluiden ostot:** 1 086,0 meur (+ 50,3 meur). Suurin yksittäinen erä on erikoissairaanhoidon palveluiden ostot HUS:ilta. Summaa ei raportoida tilinpäätöksessä. Myöskään tytäryhtiöiltä tehtyjä ostoja ei yleensä raportoida erikseen. Helsingin kaupunki on toimittanut B&MANs:lle seikkaperäiset tuloslaskelmat, joista selviää, että HUS:lta tehdyt palveluiden ostot olivat vuonna 2006 397,8 meur. Helsingin kaupunki ostaa 23,6 % tuotetuista palveluistaan (tuottaa 76,4 % itse) kun verrataan palveluiden ostoja kaupungin koko kustannusmassaan ja eliminoidaan kuntayhtymäostot. Vastaava lukua konsernitasolla ei ole mahdollista laskea, sillä tilinpäätöksestä ei käy ilmi miten paljon tytäryhtiöt tuottavat palveluja kaupungille.
- **Aineet & tarvikkeet :** 396,1 meur, kasvua 47,0 meur. Tästä summasta liikelaitosten osuus oli peräti 260,3 meur (65,7 %), koska Helsingin kaupungin liikelaitostoiminta on mittavaa.
- **Avustukset :** 257,5 meur, kasvua 31,6 meur. Sosiaali- ja terveydenhuoltoon kanavoitiin tästä summasta 81,3 %, loppuosuus opetukseen.
- **Vuokrat :** 115,7meur , kasvua 2,6 meur. Tilinpäätöksestä ei käy ilmi, miten paljon kaupunki ostaa omilta kiinteistöyhtiöiltään vuokrapalveluja.
- **Muut toimintakulut :** 54,9 meur, kasvua peräti 21,7 meur (+ 64,9 %) ja viiden vuoden kasvuvauhti on yli 15 %.
- **Poistot :** 296,3 meur ovat vuoden 2005 tasolla vaikka kaupunki on vuoden aikana tehnyt yli 0,5 mrd eur investoinnit.

Rahoitustoiminnan tulos oli 35,0 meur. Kun kaupunki teki 360,1 meur liikevoittoa, oli nettotulos 395,3 meur – 280 meur parempi kuin 2005

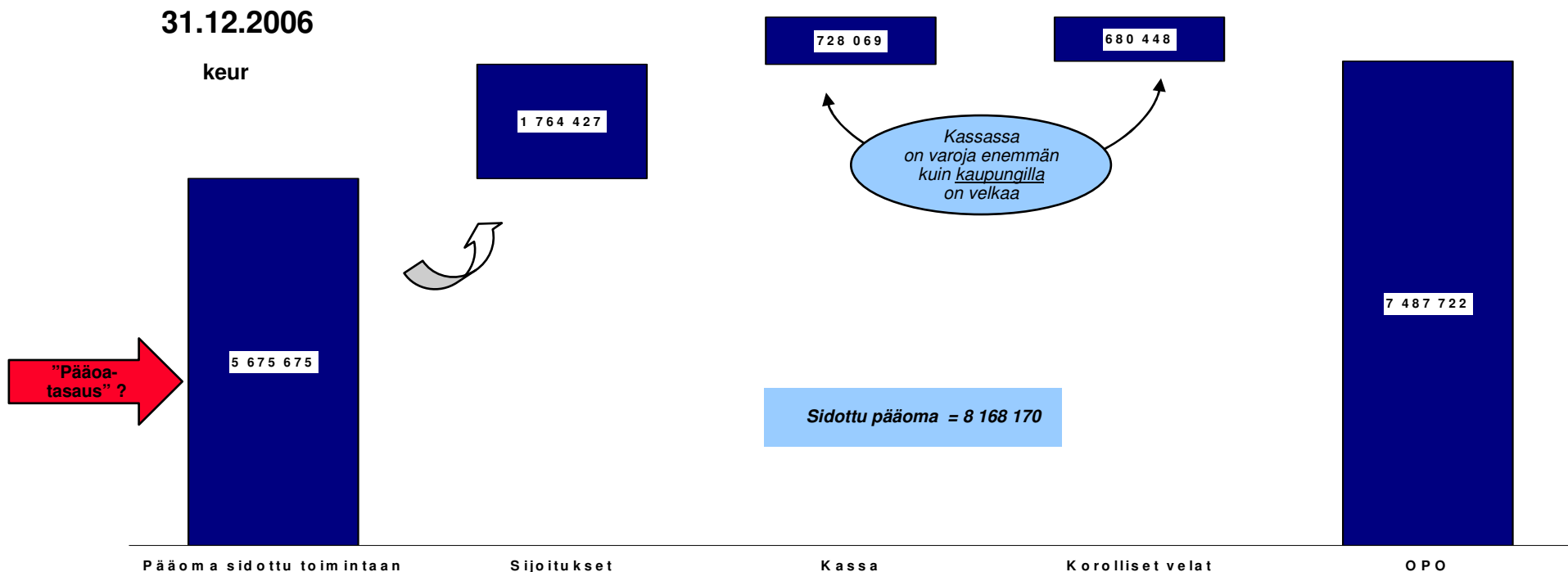
Data Helsingin kaupunki Analyysi : B&MANs

Helsingin Kaupungin
Tuloslaskelma

	2006	2005	2004	2003	2002	ERO 2006/2005
Liikevoitto	360 124	86 117	153 602	126 618	-179 245	274 007
<i>Korkotuotot</i>	46 618	37 668	35 835	40 696	45 465	8 950
<i>Muut rahoitustuotot</i>	15 545	14 082	18 233	15 861	10 901	1 463
<i>Korkokulut</i>	-26 348	-22 031	-19 907	-23 170	-17 318	-4 317
<i>Muut rahoituskulut</i>	-604	-181	-3 710	-4 035	-3 495	-423
Net Financing	35 211	29 538	30 451	29 352	35 553	5 673
Arvon alentumiset	0	0	0	0	0	0
Netto tulos	395 335	115 655	184 053	155 970	-143 692	279 680
<i>Poistoeron muutos</i>	2 277	4 363	-2 991	340	-9 144	-2 086
<i>Varausten muutos</i>	-134 209	-28 672	-19 800	-15 196	-6 729	-105 537
<i>Rahastojen muutos</i>	24 261	32 795	14 060	-39 665	5 623	-8 534
Varausten ja rahastojen muutos	-107 671	8 486	-8 731	-54 521	-10 250	-116 157
Verot	0	0	0	0	0	0
Tilikauden ylijäämä	287 664	124 141	175 322	101 449	-153 942	163 523

- **Rahoitusnetto** : Rahoitustoiminta toi kaupungille nettotuloa 35,2 meur (+5,7 meur). Toiminnan tulos on riippuvainen monesta eri seikasta: millä pääomarakenteella kaupunki toimii, miten paljon varoja kassassa on ollut ja miten puhtaat finanssisijoitukset realisoituvat. Rahoitusnetto on ollut Helsingissä monta vuotta ollut 30-35 meur tasolla, eli kaupungilla on korkomenoja enemmän sijoitustuottoja. Rahoitustoiminnan nettotulosta voidaan pitää kaupungille yhtenä potentiaalisena kasvavana rahoitusmuotona. Näin asia onkin esimerkiksi Espoossa mielletty. E.On -kaupan jälkeen sijoitustoiminnasta tuli Espoolle uusi ydintoiminta. Helsingin kaupungilla on mittavat omistukset, jotka se rahoittaa kokonaan omalla pääomalla. Helsinginkin pitäisi myös pystyä realisoimaan sellaista omaisuuttaan, jonka ei katsota kuuluvan sen ydintoimintaan, rahastoimaan saadut voittovarot sekä kanavoimaan varat takaisin ydintoimintaan – juuri kuten Espoon kaupunki on tehnyt.
- **Varausten ja rahastojen muutokset** : Nettotulosta (395,3 meur) kertyi vuonna 2006 peräti 279,7 meur enemmän kuin vuotta aikaisemmin – summa vastaa melkein 3 veroäyriä ja varausten/rahastojen muutosten jälkeen kaupunki teki historiansa parhaan tuloksen – 287,7 meur.

Helsingin kaupunki on nettomielessä velaton – eli kaupunki rahoittaa toimintansa ja sijoituksensa kokonaan omalla pääomalla



- **Pääomia sidottu kaupungin toimintaan 10 054 eur/asukas:** Jos kaupunki sitoo toimintaansa vähän pääomia asukasta kohti, on se todennäköisesti sekä siirtänyt osan toiminnastaan omistamiinsa tytäryhtiöihin että kokonaan irtautunut jostakin toiminnasta, jonka se ei ole katsonut kuuluvan sen ydintoimintaan. Tämä tarkoittaa myös, että pääomia on siirtynyt kaupungin sijoitustoimintaan. Helsingin kaupungilla on esim. Espoon kaupunkiin verrattuna sidottuna toimintaansa yli 2x enemmän pääomia asukasta kohti.
- Mikäli kaupungeja haluttaisiin kannustaa keskittymään ydintehtäviinsä, voisi valtio liittää myös tase-eriä osaksi valtionosuusjärjestelmäänsä. Tällainen erä voisi olla esimerkiksi "pääomatasaus", joka laskettaisiin siitä, miten paljon kaupunki tai kunta sitoo sisäiseen toimintaansa varoja/asukas. Tavoitteena olisi antaa kunnille insentiivi joko yhtiöittää toimintojaan tai/ja irtautua toiminnoista, jotka eivät kuulu niiden ydintoimintaan. Tasaus ei olisi konfiskatorinen, vaan kaupunki voisi edelleen valita joko laajemman toiminnan (mutta yhtiömuodossa) tai ydintehtäviin keskittyvän toiminnan välillä. Jälkimmäisessä tapauksessa irtautumisista saadut varat voitaisiin rahastoida (Espoon kaupungin tapaan) ja ottaa käyttöön kun tilanne niin vaatisi.

Vuoden 2006 toiminnasta on kertynyt 656 meur kassavirtaa
- kaupunki investoi 514 meur toimintaansa joka on yli 1,7x suhteessa poistoihin

Data Helsingin kaupunki Analyysi : B&MANs

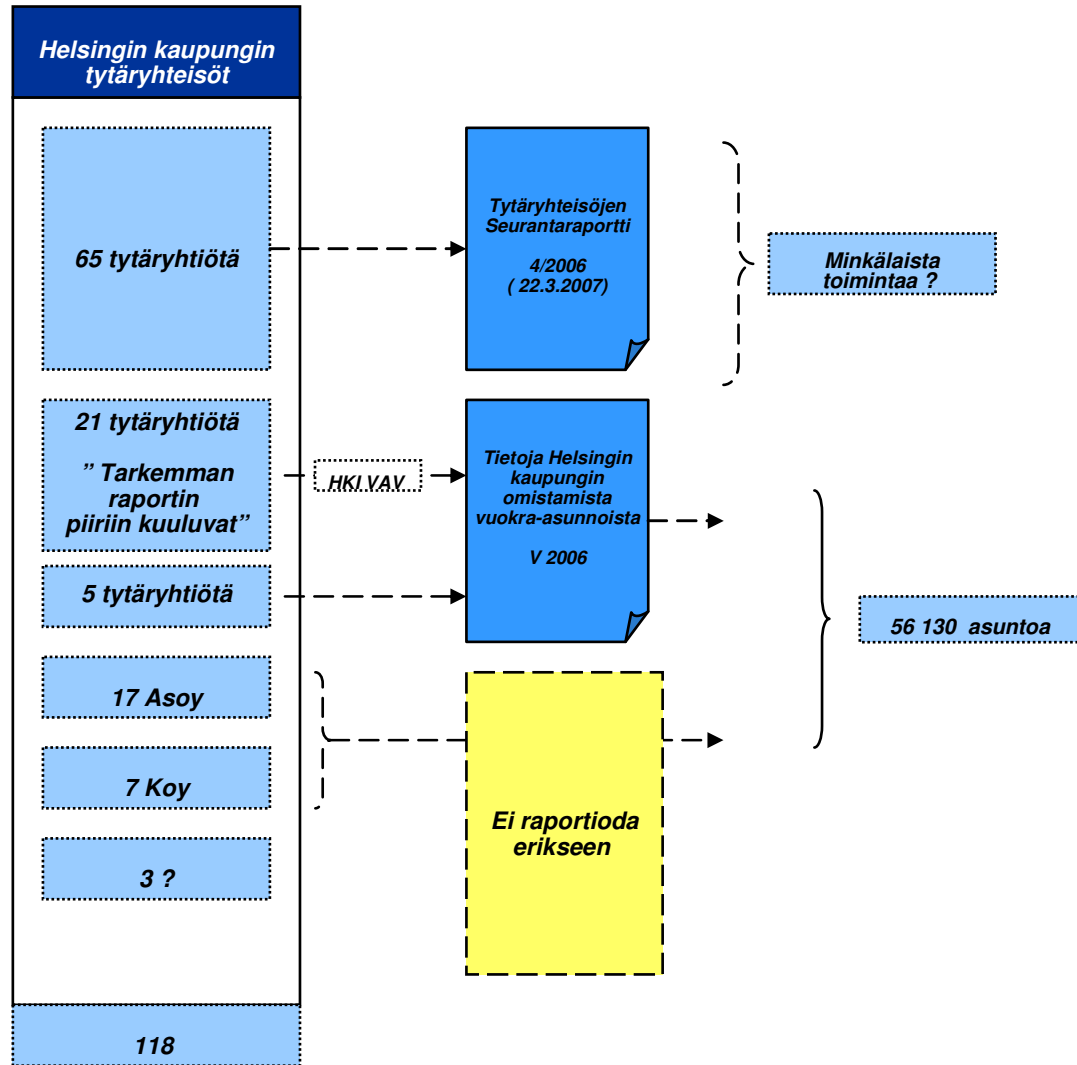
keur	Helsingin Kaupunki	2006
	<i>Liikevoitto</i>	360 124
	<i>Poistot</i>	296 346
	<i>Välittömät verot</i>	0
	Brutto kassavirta	656 470
	Käyttöpääoman muutos	-22 579
	Käyttöomaisuus investoinnit	513 920
	Netto investoinnit	491 341
	Vapaa kassavirta	165 129
	Rahoitus netto	35 211
	Korollisten lainojen muutos	-58 960
	OPO lisäys	8 221
	Likviidien varojen muutos	149 601

- **Investoinnit:** Nettoinvestoinnit olivat vuonna 2006 491 meur. Käyttöomaisuuteen investoitiin 514 meur taseesta laskettuna. Jos kasvuinvestoinnit määritellään sen mukaan, miten paljon suuremmat käyttöomaisuusinvestoinnit olivat suhteessa poistoihin, niin kaupunki investoi vuonna 2006 217 meur toiminnan kasvuun.
- **Korolliset lainat :** Lainoja vähennettiin kaupunkitasolla lähes 59 meur edestä ja saadut myyntivoitot sähköverkkotoiminnan divestoinnista kasvattivat likvidejä varoja 150 meurilla
- Kun kunnille yrittää laskea kassavirtoja **taseesta**, niin laskelmat eivät yleensä täsmää. Käyttöomaisuuden kirjauskäytännöissä on eriä, jotka eivät ole kassavirtapohjaisia. Myös esim. valtion antamat avustukset käyttöomaisuusinvestointeihin eivät kulje tuloslaskelman kautta, eikä niitä myöskään kirjata oman pääoman kautta. Olemme tässä analyysissä tehneet 5,0 meur "korjauksen" Helsingin kaupungin investointeihin, jotta kassavirtalaskelma taseen kautta laskettuna täsmää. Tällöinkin investoinnit ovat vielä 53 meur pienemmät kuin tilinpäätöksessä olevassa (566 meur) rahoituslaskelman liitteessä.

Sisältö

- **Tausta ja tavoitteet**
- **Helsingin kaupunki 2002-2006**
- **Helsingin kaupunkikonserni 2006**
- **Helsingin kaupunkikonserni - yhteenveto**

Tytäryhteisöjen raportointikononaisuuksia on monta ja niitä ei olla millään tavalla yhdistetty konserniksi – *kokonaiskuvan saaminen haasteellista*



14,8 % helsinkiläisistä asuu kaupungin omistamissa arava-asunnoissa – joissa on yhteensä 2,6 miljoonaa m²

Tytäryhtiöt 2006	Arava yhteensä
<i>Tulot</i>	306 755
<i>Menot</i>	173 161
<i>Toim.kate</i>	133 594
<i>Poistot</i>	43 733
<i>Liikevoitto</i>	89 861 29,29 %
Rahoituskulut	-67 462
Rahoitustuotot	8 123
Verot	-6
Arvonalentmiset	0
Vähemmistöosuus	0
Nettotulos	30 515 9,95 %

	Arava yhteensä
<i>Sidottu toimintaan</i>	2 116 288
<i>Sijoitukset</i>	22 762
<i>Kassa</i>	87 285
<i>Sidottu pääoma</i>	2 226 335
<i>Kaupungilta/kunnalata</i>	590 015
<i>Muut</i>	1 471 676
<i>Korolliset velat</i>	2 061 691
<i>Oma pääoma</i>	164 644

ARAVA-asunnot : Helsingin kaupunkikonserniin kuuluvat vuokratalo-osakeyhtiöt omistavat 56 130 asuntoa. Asunnoissa asuu yli 83 813 helsinkiläistä. Liikevaihtoa kertyi yhteensä 306,8 MEUR ja liikevoittoa 89,9 MEUR. Toimintaan oli vuoden 2006 lopussa sidottu 2,2 mrd eur, ja suurin osa koko kaupunkikonsernin ulkopuolisista lainoista, 1 471 MEUR (54 %), on rahoittamassa tätä toimintaa. Sisäisiä lainoja on allokoitu 0,6 mrd eur. Aritmeettinen keskivuokra per kk/m² oli vuonna 2006 8,31 eur.

Rakentaminen on Helsingin kaupungin valitulle strategialle keskeistä, mutta kaupunki ei ole Espoon ja Vantaan tapaan keskittänyt koko aravatoimintaansa yhteen yksikköön, jossa pitäisi toiminnan ohjauksen ja hallinnan myös olla tehokkaampaa.

Muu tytäryhtiötoiminta sitoo pääomia 1,1 mrd eur edestä - mutta tuo vähän tuloja

HKI:n tytäryhtiöt 2006	Muut tytäryhtiöt
<i>Tulot</i>	260 290
<i>Menot</i>	212 147
<i>Toim.kate</i>	48 143
<i>Poistot</i>	33 083
Liikevoitto	15 060 5,79 %
Rahoituskulut	-19 042
Rahoitustuotot	6 712
Verot	-721
<i>Arvonalentmiset</i>	0
<i>Vähemmistöosuus</i>	0
Nettotulos	2 009 0,77 %

Helsingin kaupunki 2006	Muut tytäryhtiöt
<i>Sidottu toimintaan</i>	752 319
<i>Sijoitukset</i>	257 274
<i>Kassa</i>	76 422
Sidottu pääoma	1 086 015
<i>Korolliset velat</i>	541 884
<i>Oma pääoma</i>	544 131

- **Muut tyttäret** : Olemme tässä analyysissä "lyöneet" 57 tytäryhtiötä (ei arava) yhteen ja niiden yhteenlaskettu liikevaihto oli vuonna 2006 260,3 meur ja ne tekivät nettotulosta alle prosentin liikevaihdosta. Toiminta sitoo kuitenkin yli 1 mrd eur jota rahoitetaan 50/50 omalla ja lainavaroilla – eli koko sidottu pääoma tuottaa ainoastaan 2 %.

Kaupunki on omistajana 6 erilaisessa kuntayhtymässä, joiden toiminta on hyvin laajaa

		Kuntayhtymät 2006	Yhteensä
HUS (KONSERNI)	36,20 %		
Kårkulla samkommun	17,40 %		
YTV	50,00 %		
Samkommunen för huvudstads.reg. Sv.yrk.sk.	60,00 %		
Uudenmaan liitto	31,00 %		
Uudenmaan päihdehuollon jäsenkuntayhtymä	9,50 %		
		Tulot	629 674
		Menot	588 361
		Toim.kate	41 313
		Poistot	27 622
		Liikevoitto	13 691
			2,17 %
		Rahoituskulut	-6 415
		Rahoitustuotot	1 945
		Verot	0
		Arvonalentmiset	0
		Vähemmistöosuus	0
		Nettotulos	9 221
			1,46 %

	Kuntayhtymät 2006	Yhteensä
Sidottu toimintaan		200 720
Sijoitukset		8 460
Kassa		52 293
Sidottu pääoma		261 473
Lainat kunnalta		0
Muut rahoittajat		83 996
Korolliset velat		83 996
Oma pääoma		177 476

- Kuntayhtymät** : Kaupungilla on hyvin laaja kuntayhtymätoiminta. Yhtymien yhteenlaskettu liikevaihto (**Helsingin omistusosuuden suhteessa**) oli 629,7 meur ja toimintaan on sidottu 261,5 . HUS ja YTV ovat kaupungin kuntayhtymistä suurimmat. Koska Helsingin kaupunki (ja kunnat yleensä) eivät virallisesti tee (tai julkaise) konsernitilinpäätöstä, emme pysty analysoimaan esim. sitä, kuinka paljon kaupungilla on epäsuorasti henkilöitä palveluksessaan.

Suomessa kuntayhtymien palkkalistoilla on lähes 116 000 henkilöä joiden yhteenlasketut henkilöstömenot ovat 4 687 meur (noin 40 000 eur/palkansaaja).

Kaupungilla on 9 säätiötä –joihin on sidottu 0,4 mrd eur

Helsinki-viikon Säätiö	<table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="2">Helsingin kaupunki 2006</th> <th>Säätiö- toiminta</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td><i>Tulot</i></td> <td>70 097</td> <td></td> </tr> <tr> <td><i>Menot</i></td> <td>64 680</td> <td></td> </tr> <tr> <td><i>Toim.kate</i></td> <td>5 417</td> <td></td> </tr> <tr> <td><i>Poistot</i></td> <td>3 799</td> <td></td> </tr> <tr> <td><i>Liikevoitto</i></td> <td>1 618</td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>2,31 %</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Rahoituskulut</td> <td>-902</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Rahoitustuotot</td> <td>177</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Verot</td> <td>-5</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Peruspääomakorvaus</td> <td>0</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Väh.osuus + muut tyttäret</td> <td>0</td> <td></td> </tr> <tr> <td><i>Tuloksen oikaisut</i></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Nettotulos</td> <td>888</td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>1,27 %</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Helsingin kaupunki 2006		Säätiö- toiminta	<i>Tulot</i>	70 097		<i>Menot</i>	64 680		<i>Toim.kate</i>	5 417		<i>Poistot</i>	3 799		<i>Liikevoitto</i>	1 618			2,31 %		Rahoituskulut	-902		Rahoitustuotot	177		Verot	-5		Peruspääomakorvaus	0		Väh.osuus + muut tyttäret	0		<i>Tuloksen oikaisut</i>			Nettotulos	888			1,27 %	
Helsingin kaupunki 2006		Säätiö- toiminta																																												
<i>Tulot</i>		70 097																																												
<i>Menot</i>		64 680																																												
<i>Toim.kate</i>		5 417																																												
<i>Poistot</i>		3 799																																												
<i>Liikevoitto</i>		1 618																																												
		2,31 %																																												
Rahoituskulut		-902																																												
Rahoitustuotot	177																																													
Verot	-5																																													
Peruspääomakorvaus	0																																													
Väh.osuus + muut tyttäret	0																																													
<i>Tuloksen oikaisut</i>																																														
Nettotulos	888																																													
	1,27 %																																													
Helsingin kaupungin 450-v.taiteilijasäätiö																																														
Helsingin Seniorisäätiö																																														
Helsingin seudun kesäyliopiston säätiö																																														
Helsingin teatteri-säätiö																																														
Jääkenttäsäätiö																																														
Stadion-säätiö																																														
Oulunkylän sairaskoti-säätiö																																														

Helsingin kaupunki 2006		Säätiö- toiminta
<i>Sidottu toimintaan</i>	249 862	
<i>Sijoitukset</i>	169 572	
<i>Kassa</i>	11 851	
<i>Sidottu pääoma</i>	431 285	
<i>Korolliset velat</i>	166 467	
<i>Oma pääoma</i>	264 818	

- **Säätiöt** : Kaupungilla on 70 meur edestä säätiötuloja ja säätiöiden yhteenlaskettu sidottu pääoma oli vuoden 2006 lopussa 431,3 meur.

Helsingin kaupungin konsernituloslaskelma – kaupunki teki konsernina 300 meur voittoa joka vastaa yli 2 veroäyriä, eli nollatulokseen olisi päästy 15,5 % veroäyriellä.

Helsingin kaupunki 2006	Perus- kunta	Rahastot	Liike- laitokset	Eli- minoinnit	Helsingin kaupunki	Arava- toiminta	Muut tytäryhtiöt	Säätiö- toiminta	Kunta- yhtymät	Eli- minoinnit	Helsingin Kaupunki (konserni)
Tulot	3 420 964	-4 865	1 346 053	-646 451	4 074 874	306 755	260 290	70 097	629 674	0	5 341 690
Menot	3 318 622	17 502	771 559	646 451	3 418 404	173 161	212 147	64 680	588 361	0	4 456 753
Toim.kate	102 342	-22 367	574 494		656 470	133 594	48 143	5 417	41 313		884 937
Poistot	186 350	0	109 997		296 346	43 733	33 083	3 799	27 622		404 583
Liikevoitto	-84 008	-22 367	464 497		360 124	89 861	15 060	1 618	13 691		480 354
	-2,46 %		34,51 %		8,84 %	29,29 %	5,79 %	2,31 %	2,17 %		8,99 %
Rahoituskulut	-31 955	0	-42 893	44 271	-26 952	-67 462	-19 042	-902	-6 415	-29 465	-91 308
Rahoitustuotot	164 208	5 739	17 549	-119 713	62 163	8 123	6 712	177	1 945	29 465	49 654
Verot	0	0	0		0	-6	-721	-5	0		-732
Peruspääomakorvaus			-75 442	75 442	0	0	0	0	0		0
Väh.osuus + muut tyttäret						0	0	0	0		-2 539
Tuloksen oikaisu											-135 983
Nettotulos	48 245	-16 628	363 711		395 335	30 515	2 009	888	9 221		299 446
					9,70 %	9,95 %	0,77 %	1,27 %	1,46 %		5,61 %

Eliminoinnit konsernituloslaskelmassa : Tilinpäätöksestä ei käy ilmi (eikä B&MANs:lle ole toimitettu dataa josta kävisi ilmi) miten paljon kaupunki ja sen tytäryhtiöt myyvät ja ostavat palveluja toisiltaan tai mitkä ovat sisäisten lainojen ja sijoituksen korot – B&MANs on tehnyt oletuksen, että sisäiset korot ovat samalla tasolla kun emokaupungin keskimäärin vuonna 2006 maksamat korot (3,7 %) , eli 29,4 meur.

Kaupunki teki 137 meur sisäisen myyntivoiton yhtiöittämällä Helsingin Energian sähköverkkotoiminnan. Konsernitulos oli eliminoinninkin jälkeen 300 meur. Tilinpäätöksessään kaupunki ei ole informoinut asianmukaisesti siitä, että kyse on sisäisestä katteesta, joka on eliminoitava konsernin omaa pääomaa vasten. Helsingin kaupunki on varsin epäloogisesti ja harhaanjohtavasti valinnut katteen eliminointiin edellisten tilikausien yli/alijäämätilin ja tätä menettelyä on mahdotonta saada selville tilinpäätöksestä. Läpinäkyvyyden kannalta olisi ollut parempi, että summasta olisi tehty ainakin liitetieto (kuten Tampereen kaupunki teki vastaavassa tilanteessa vuonna 2005). Kaupungin kovasta 395 meur tuloksesta siis 137 meur on peräisin täysin sisäisestä myyntivoitosta. Täten faktinen tulos oli 258 meur (sekä tosin jo 2,5 veroprosentin verran ylijäämäinen). Koska asiasta ei ole informoitu asianmukaisella tavalla, on tämä omiaan synnyttämään mm. poliitikkojen keskuudessa väärinkäsityksiä ja odotuksia mahdollisuuksista käyttää näitäkin "voittovaroja" palveluihin.

Helsingin kaupungin konsernin sidottu pääoma – yli 10 mrd eur

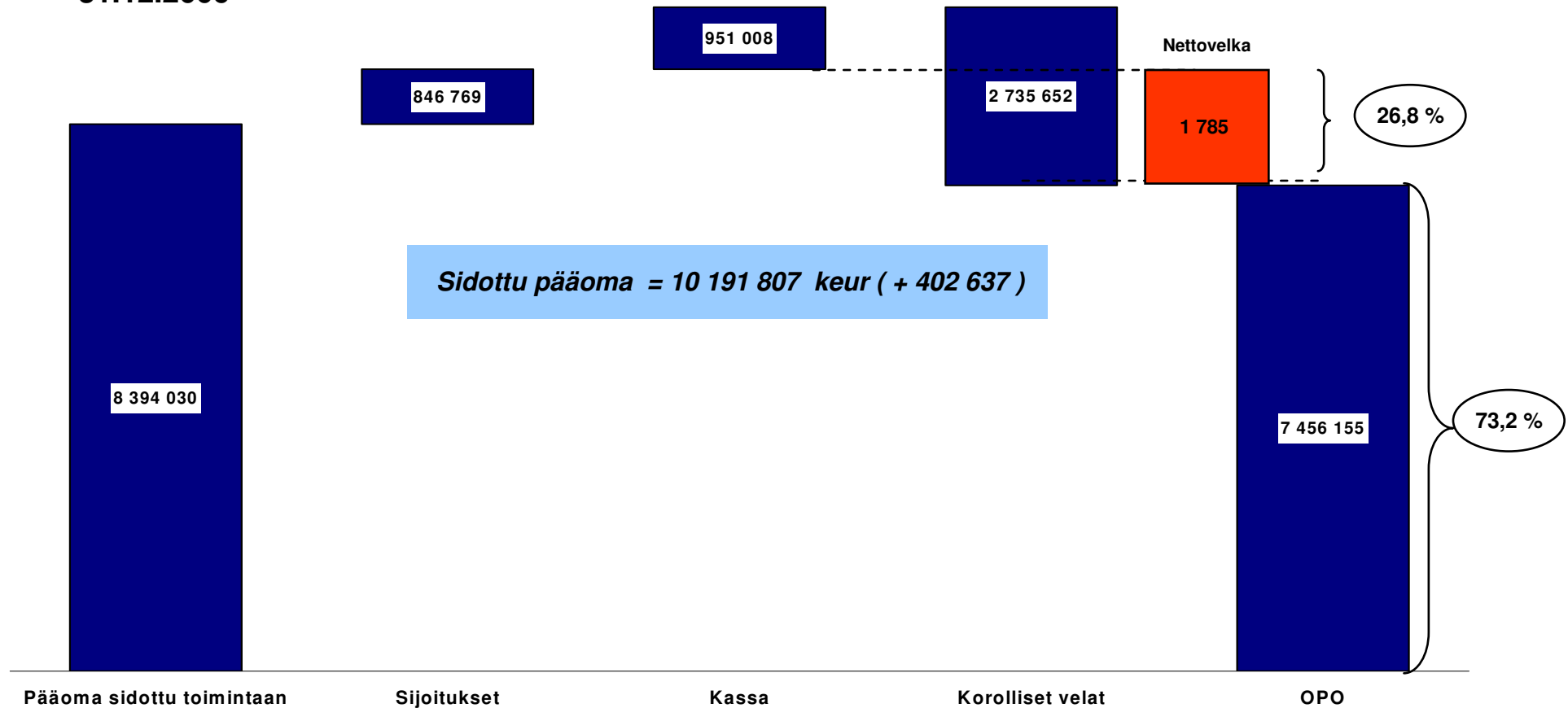
Helsingin kaupunki 2006	Perus- kunta	Rahastot	Liike- laitokset	Eli- minoinnit	Helsingin kaupunki	Arava- toiminta	Muut tytäryhtiöt	Säätiö- toiminta	Kunta- yhtymät	Eli- minoinnit	Helsingin Kaupunki (konserni)
<i>Sidottu toimintaan</i>	3 976 519	-25 772	1 724 928		5 675 675	2 116 288	752 319	249 862	200 720	-600 833	8 394 030
<i>Sijoitukset</i>	2 349 041	103 545	575 040	1 263 199	1 764 427	22 762	257 274	169 572	8 460	-1 375 726	846 769
<i>Kassa</i>	215 860	214 374	297 835	0	728 069	87 285	76 422	11 851	52 293	-4 912	951 008
<i>Sidottu pääoma</i>	6 541 420	292 147	2 597 803		8 168 170	2 226 335	1 086 015	431 285	261 473	0	10 191 807
<i>Korolliset velat</i>	653 160	0	514 580	-487 292	680 448	2 061 691	541 884	166 467	83 996	-793 924	2 735 652
<i>Oma pääoma</i>	5 888 260	292 147	2 083 223	-775 907	7 487 722	164 644	544 131	264 818	177 476	-1 182 636	7 456 155

Eliminoinnit konsernitaseessa : tytäryhtiötoimintaan on sidottu 1 975 meur ja tyttärillä on kaupungin kassassa 5 meur varoja.

Helsingin kaupunkikonserni sitoo yli 10 mrd eur pääomia – *nettovelkaa vain 1 785 meur, josta 1 472 meur sosiaalisessa kiinteistötoiminnassa , eli konsernilla on nettolainaa ainoastaan 300 meur edestä*

Data Helsingin kaupunki Analyysi : B&MANs

31.12.2006



Helsingin kaupunkikonsernin kassavirta – B&MANs arvio

Helsingin Kaupunkikonserni	2006
<i>EBIT</i>	480 354
<i>Poistot</i>	404 583
<i>Välittömät verot</i>	0
Brutto kassavirta	884 937
Käyttöpääoman muutos	14 580
Käyttöomaisuus investoinnit	885 482
Netto investoinnit	900 062
Vapaa kassavirta	-15 125
Rahoitus netto	-41 654
Korollisten lainojen muutos	213 041
OPO lisäys	8 221
Likviidien varojen muutos	164 483

B&MANs arvion mukaan **Helsingin kaupunkikonserni** teki vuonna 2006 taseesta laskettuna **885,4 meur** edestä investointeja. Vastaava luku kaupunkitasolla oli **513,9 meur**. Toisin sanoen tyttäret tekivät peräti 371,6 meur edestä investointeja toimintaansa.

Sisältö

- **Tausta ja tavoitteet**
- **Helsingin kaupunki 2002-2006**
- **Helsingin kaupunkikonserni 2006**
- **Helsingin kaupunkikonserni - yhteenveto**

Helsingin kaupunkikonserni – *Yhteenveto (1/5)*

Helsingillä on kahdet kasvot

- Helsingin kaupunki on saanut kustannuskehityksensä kuriin. Helsingin *perustoiminnan* liiketappio (- 84 meur) oli jo puoliintunut suhteessa vuoteen 2005 (- 171,1 meur). Helsingin verotulot kuitenkin kasva toivotulla tavalla. Vajetta katetaan teollisen (liikelaitos-) toiminnan katteilla. Perustoiminnan rahoitusnetto vetääkin nettotuloksen jo 48 meur plussalle.
- Helsinki on *rikas*, koska kaupunki on vuosien mittaan kerännyt verovaroja ja näitä on investoitu sekä ydinettä teolliseen toimintaan. Helsinki on konserninakin lähes velaton ja sillä on 10 mrd pääomat.
- Helsingin *asukasomistajan* nettovarallisuus (kaupunkikonsernin koko oma pääoma /asukas) vuoden vaihteessa 2006 oli 13 208 eur (kasvua 736 eur edellisestä vuodesta). Kuten monet muutkin suuret kaupungit, Helsingin on käytännössä vielä tätäkin vauraampi, sillä kaupunkien käyttämät kirjanpitoarvot eivät aina kuvaa taseen todellista arvoa. Helsinki on *sijoittanut* 475 meur peruspääomaa energia-alan liikelaitokseensa, mutta sen markkina-arvo voisi olla lähes 3 miljardia euroa. Jos energiatoiminta arvostettaisiin markkinahintaan, olisi asukasomistajan nettovarallisuus 4 500 eur edellä mainittua korkeampi.
- Tunnusluvut kuvaavat osuvasti Helsingin dilemmaa: kaupungin pitäisi pikku hiljaa kyetä päättämään, miten se aikoo käyttää vaurauttaan asukkaidensa hyödyksi. Helsingillä ei vaurautensa vuoksi taloudellisessa mielessä ole huolen häivää, mutta verotulojen ja perustoiminnan menojen nykyinen - ja erityisesti ennakoitavissa oleva – kehitys ei ole kestävä.
- Helsingin kaupunki on itsekin todennut, että se on liian riippuvainen sen energiatoiminnasta ja että kaupungille olisi välttämätöntä, että tulot kattavat menot ilman liikelaitosten *ylimääräisiä* tuloutuksia. Kuntalaisten eli "asukasomistajien" pitäisi kiireisesti kysyä kaupungin johdolta seuraava kysymys: Jos tulot ja menot saadaan tasapainoon, niin mihin sitten käytetään energian voittovarot?
- Voidakseen vastata tähän kysymykseen, pitää Helsingin hahmottaa, että se on tärkeiden valintojen edessä.
- Helsingin pitää ratkaista, keskittääkö se mielenkiintonsa ja resurssinsa asukkaisiinsa ja niihin tehtäviin, joiden hoitamista varten se on olemassa vai jatkaako se edelleen toimintaansa lukuisilla liiketoiminnan saroilla - samaan aikaan kun väestö ikääntyy ja kuntatalous kiristyy

Helsingin kaupunkikonserni – *Yhteenveto (2/5)*

Taantuva suurkaupunki?

- Helsinki ei ole immuuni demografian ja talouden rakennemuutoksen realiteeteille, jotka muokkaavat kuntatalouden toimintaympäristöä. Helsinki on kehittynyt aikojen saatossa tavalla, joka muistuttaa kahden muun Suomen vanhan kaupungin - Tampereen ja Turun - kehitystä.
- Kaikki nämä kolme kaupunkia ovat vuosien mittaan asukkaitaan verottamalla keränneet mittavia omia pääomia.
- Yhdessäkään näistä kaupungeista ei asunto- ja tonttipolitiikka ole kyennyt vastaamaan työssä käyvien lapsiperheiden asuntojen kysyntään, ja kaupungit menettävät näin työikäistä ja nuorta väestöä lähikuntiin. Vanhempaa väestöä jää asumaan keskustaan, tai muuttaa ulkopuolelta näihin kaupunkeihin, mikä vääristää demografiaa entisestään.
- Talouden toimialarakenne näissä kolmessa kaupungissa on osin vielä perinteisen ja jo taantuvan raskaan teollisuuden leimaamaa. Palveluihin, kauppaan ja logistiikkaan nojaavan toiminnan kehitys on suuntautunut lähikaupunkeihin.
- Helsingin väestö on jo nyt ikääntynyttä naapurikuntiin verrattuna ja ennusteet viittaavat siihen, että Helsinki ikääntyy vielä entisestään. Muuttoliike naapurikuntiin on ollut vilkasta etenkin lapsiperheiden osalta. Lisäksi kaupungilla on riski, että seniorit muuttavat lapsien muutettua kodista takaisin entiseen kotikaupunkiinsa Helsinkiin viettämään eläkepäiviään - Helsingistä voi tulla "*God's waiting room*" kuten Floridasta on tapana sanoa.
- Kaupungin kannalta ikääntymiseen liittyy isoja riskejä ja rahoitusvastuita. Ikääntyminen kasvattaa sosiaali- ja terveysmenoja samanaikaisesti kun se vähentää verotuloja.
- Helsingin kaupungin väkiluku näyttää vakiintuneen 560 000 tienoille, mutta väestö on siis lujaa vauhtia ikääntymässä, mikä näkyy selvästi sosiaali- ja terveysmenojen kasvuvauhdissa ja myös verotulojen/asukas laskussa (joka taas näkyy parhaiten Helsingin maksamien valtionosuusjärjestelmän *tasausvero*-summien laskusta).

Helsingin kaupunkikonserni – *Yhteenveto (3/5)*

Liike-elämän monialakonserni?

- Helsinki on nykyisellään taloudellisessa mielessä myös mittavan kokoinen *monialayritys*, joka tuottaa hyödykkeitä ja palveluita sekä itselleen että markkinoille. Palveluistaan Helsingin kaupunki tuottaa yli 80% itse (kun ostot omista kuntayhtymistä lasketaan pois).
- Helsinki harjoittaa useilla eri toimialoilla liiketoimintaa liikelaitostensa ja lukuisten tytäryhtiöidensä kautta. Joillain toimialoilla Helsingin liiketoiminta on laajuudeltaan erittäin merkittävää ja se kilpailee markkinoilla muiden yritysten kanssa.
- Asukasomistajien näkökulmasta on huolestuttavaa, että Helsingin liiketoiminnan *omistajaohjauksessa* on toivomisen varaa. Omaisuuden tuottovaatimukset ovat alhaisia ja kaupungin sateenvarjon alla on osallistuttu ja yhä mennään mukaan liian moneen erityyppiseen toimintaan, joissa kaupungilla ei kuitenkaan ole riittävää osaamista.
- Kaupungin organisaatiota ei ole tarkoitettu liiketoiminnan harjoittamiseen. Esimerkiksi Helsingin lukuisten tytäryhtiöiden toimintaa ei ole kyetty organisoimaan kokonaisuuksiin, mikä helpottaisi niiden ohjausta ja seurantaa.
- Liiketoiminta tarjoaa Helsingille paitsi tuottomahdollisuuksia ja mielenkiintoisia haasteita, myös merkittäviä *riskejä*. Helsingin kaupungin liiketoiminnan riskit kantavat omistajat, eli Helsingin asukkaat.
- Muun muassa energia- ja satamatoiminnan toimialariskit ovat pitkän päälle hallittavissa vain olemalla mukana alojen kehityksessä ja panostamalla liiketoiminnan kehittämiseen kaikin käytettävissä olevin keinoin. Samaan aikaan tämä vie kuitenkin Helsingin kaupungin toiminnan panostuksia ja fokusta edelleen kauemmaksi sen perustehtävästä - asukkaiden palvelemisesta.
- Jotta Helsingin kaupungin omistuksessa olevat arvokkaat omaisuuserät palvelisivat helsinkiläisiä mahdollisimman hyvin, pitäisi niiden hallinnoimiselle pikaisesti luoda edistynyt ja kattava omistajapolitiikan strategia.
- Omistajapolitiikan pitäisi linjata, miten Helsingin kaupungin teollista toimintaa ja siihen sidottuja pääomia hallinnoidaan, ohjataan ja jalostetaan. Monet kaupungin omaisuuseristä eivät enää tue kaupungin ydintoimintaa ja niistä voitaisiin luopua.

Helsingin kaupunkikonserni – *Yhteen veto (4/5)*

- Taseteknisesti liikelaitoksilla on suhteessa markkinoilla toimiviin yksityisyrittäjiin aivan liian paljon omaa pääomaa. Kaupungin pitäisi ehkä asettaa liikelaitosten velkapuolen tase-erät samalle tasolle yksityisessä omistuksessa olevien kilpailevien yritysten kanssa. Tämä koskee etenkin kaupungin energia-, satama- ja oheispalvelutoimintoja.
- Tällä tavalla toimimalla kaupunki voisi kohdistaa velkojaan haluamallaan tavalla ja välttyisi tilanteelta, jossa emokaupunki velkaantuisi rajusti (kun se lähitulevaisuudessa joutuu mitä todennäköisimmin investoimaan palveluinfrastruktuuriin) samaan aikaan kun sen liikelaitoksilla olisi **ylivahvat taseet**.
- Kaupungin riippuvuuteen energiatoiminnasta liittyy isoja riskejä. Jos kaupunki haluaisi suojautua esimerkiksi energiemarkkinoiden hintaheilahteluilta tai varautua tulevaisuudessa kiristyvään kilpailutilanteeseen, pitäisi kaupungin **hajauttaa** teollisuussalkkuaan, jotta kaikki munat eivät olisi **energia-korissa**.
- Helsingin kaupungin energiatoiminnassa piilee paljon taloudellisia arvoja. Espoolla oli 34% omistuksessa energiayhtiö jolla oli 233 meur liikevaihto ja jonka liikevoittotaso oli melkein puolet Helsingin Energian vastaavasta tasoa. Espoon kaupunki sai osuudestaan 364 meur luopuessaan siitä vuoden 2006 alussa. Näistä lähtökohdista arvioituna Helsingin Energian markkina-arvo olisi vähintään 3 mrd EUR – summa, joka vastaisi **64 vuoden** peruspääomakorvauksia. Saadut varat voitaisiin Espoon kaupungin tavoin rahastoida, sijoittaa hajauttaen ja käyttää peruspalveluiden kehittämiseen. Helsingin kaupunki omistaa myös 40 % Vantaan Energia Oy:stä.
- Kaupunki käyttää laajalti liikelaitosmuotoa, jonka asema yksityisen ja julkisen sektorin välimaastossa olevana toimintamuotona on sangen epäselvä. Liikelaitoksilla on pitkälti yksityisten yritysten oikeudet (vapaa etabloituminen markkinoille, mahdollisuus voittoihin) muttei niiden velvollisuuksia tai rasitteita (ei verojenmaksuvelvollisuutta, useassa tilanteessa yksinoikeus harjoittaa liiketoimintaa, subventoidut rahoituslähteet, ei konkurssiriskiä). Markkinoille tullessaan niistä tuleekin helposti **häirikköjä** koska ne toimivat myös **vapailla** markkinoilla, mutta eriävillä pelisäännöillä.
- Helsingin, eikä muidenkaan kaupunkien, ole syytä tuudittautua ajatukseen, että kunnallinen liikelaitos olisi niille toimintamuoto, jossa ne voivat harjoittaa liiketoimintaa hamaan tulevaisuuteen. Liikelaitosten markkinoilla aiheuttamiin kilpailun vääristymiin viranomaisien on enemmän tai myöhemmin puututtava.
- Tänäpäivänä Helsinki markkinoilla toimiessaan nauttii erityisasemasta yksityisiin kilpailijoihinsa verrattuna. Se voi rahoittaa huomattavia liiketoimintojaan verorahoilla eikä sen toisaalta itse tarvitse maksaa veroa kaupunkiin kuuluvien yksiköidensä (kuten liikelaitoksien) tuloksista. Konsernin kasvuinvestoinnit (Investoinnit – Poistot) olivat Helsingissä 481 meur ja nettotulosta tehtiin 300 meur. Kun 1 kunnallisveroprosentti toi kaupungin kassaan 100 meur, niin **10 %** veroprosentti olisi riittänyt rahoittamaan toiminnan, ylläpitoinvestoinnit ja konserni olisi tehnyt nollatuloksen

Helsingin kaupunkikonserni – *Yhteenvedo (5/5)*

- Helsinki on kaupunkina iso verrattuna Suomen kuntiin yleensä. Tarvittaisiin yli 200 kuntaa pienemmästä päästä alkaen, jotta saataisiin kunta, joka olisi asukasluvultaan yhteenlaskettuna Helsingin kokoinen. Pääkaupunkina ja Suomen ainoan metropolialueen ytimenä Helsinki tavallaan painii ”omassa liigassaan”.
- Vaikka Helsingin voidaankin perustellusti sanoa tarvitsevan omanlaisiaan ratkaisuja haasteisiinsa, jatkaminen erittäin laajaa toimintaa harjoittavana monialakonsernina ei vaikuta kestävältä vaihtoehdolta. Helsinki sopisi toimintamalli, jossa metropoli keskittyisi selkeän omistajapolitiikan tukemana ydintehtäviensä mahdollisimman hyvään hoitoon ja ympäröivän talouden katalysoimiseen.
- Ikääntyvällä väestöllä on jo nyt ja varsinkin tulevaisuudessa iso tarve saada erilaisia palveluita verovaroilla rahoitettujen palveluiden lisäksi. Helsingin ikääntyvä väestö on suhteessa muihin kuntiin varakkaampaa ja se tulee kuluttamaan enemmän palveluja, elää kauemmin ja tulee myös vaatimaan enemmän. Samalla juuri ikääntyvä ja suhteessa muuta maata vauraampi väestö on iso potentiaali. Palvelusektorin kehittäminen ja kehitys on keskeistä Helsingille.
- Kaupungin kannattaisi kehittää yhteistyössä palvelusektorin kanssa uutta *Ikääntyvä Helsinki*-strategiaa. Tavoitteena tulisi olla sekä lisätä yrittäjien määrää etenkin työvoimaintensiivisellä palvelusektorilla että taata ikääntyville väestölleen jatkossakin laadukkaita palveluja – peruspalveluiden lisäksi. Kaupungin pitää panostaa tähän, koska se luo sekä uusia työpaikkoja että verotuloja.
- Helsinki olisi luonteva kiihdyttävä tässä prosessissa jonka fokus, panostukset ja etenkin tulokset yrittäjyyden kasvattamisessa eivät tähän saakka ole olleet onnistuneet. Myös Helsingin roolia suomalaisen palvelusektorin kehittämisessä voidaan luonnehtia kriittiseksi. Sen tarjoama esimerkki vaikuttaa siihen, minkälaisiin ratkaisuihin muut kaupungit päätyvät.
- Helsinki olisi houkutteleva markkina yrityksille rakentaa ja kehittää palvelukonseptejaan. Toisin kuten usein väitetään, tarjonnasta ei ole pulaa. Helsingissä – jos missä - on mahdollista luoda tilanne, jossa useat palvelun tarjoajat ovat läsnä kehittämällä kilpaillen toimintaansa kaupunkilaisten hyväksi.

LIITE

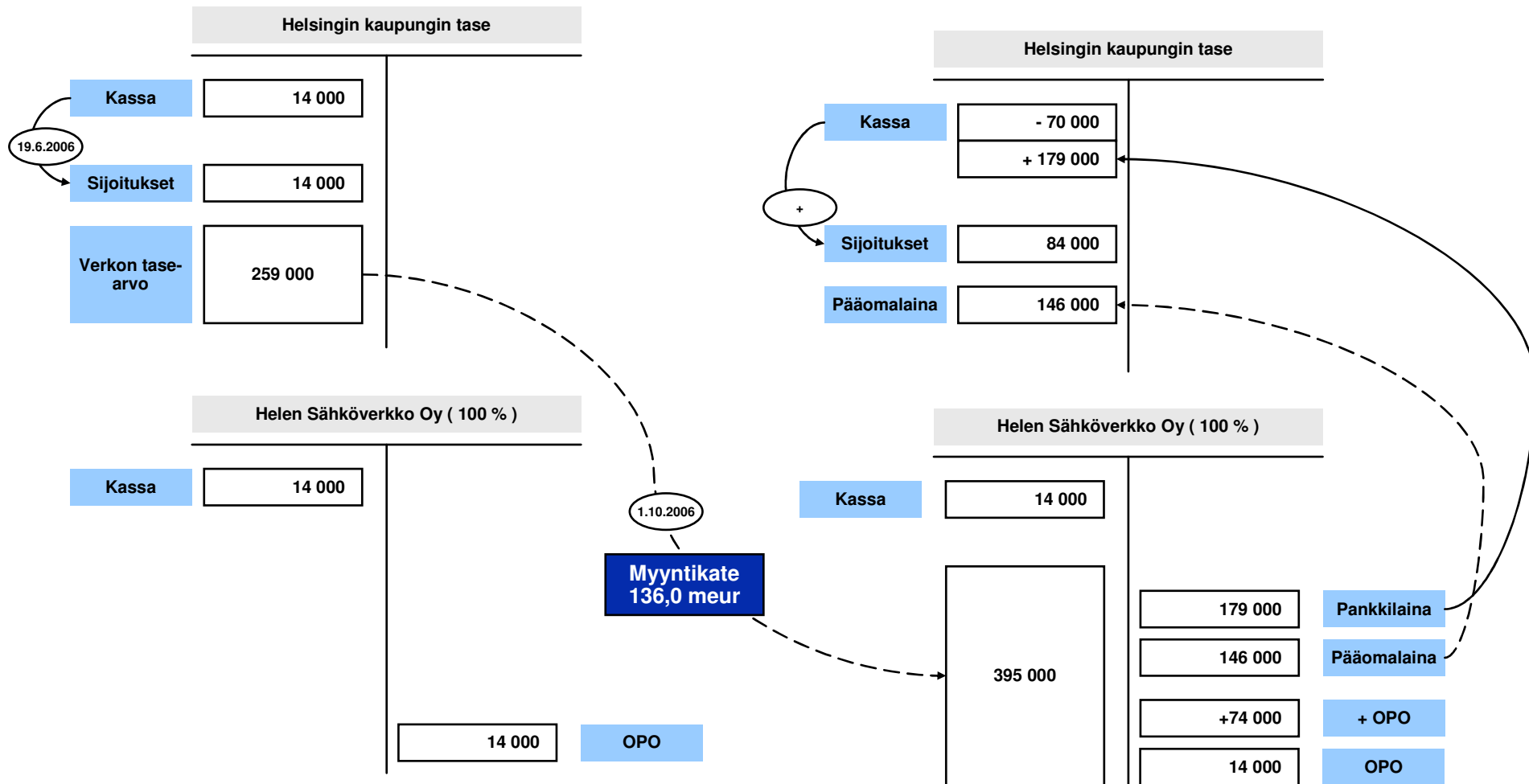
Edellisten tilikausien vertailukelpoisuus

Edellisten tilikausien vertailukelpoisuus (HKI 2006 liite)

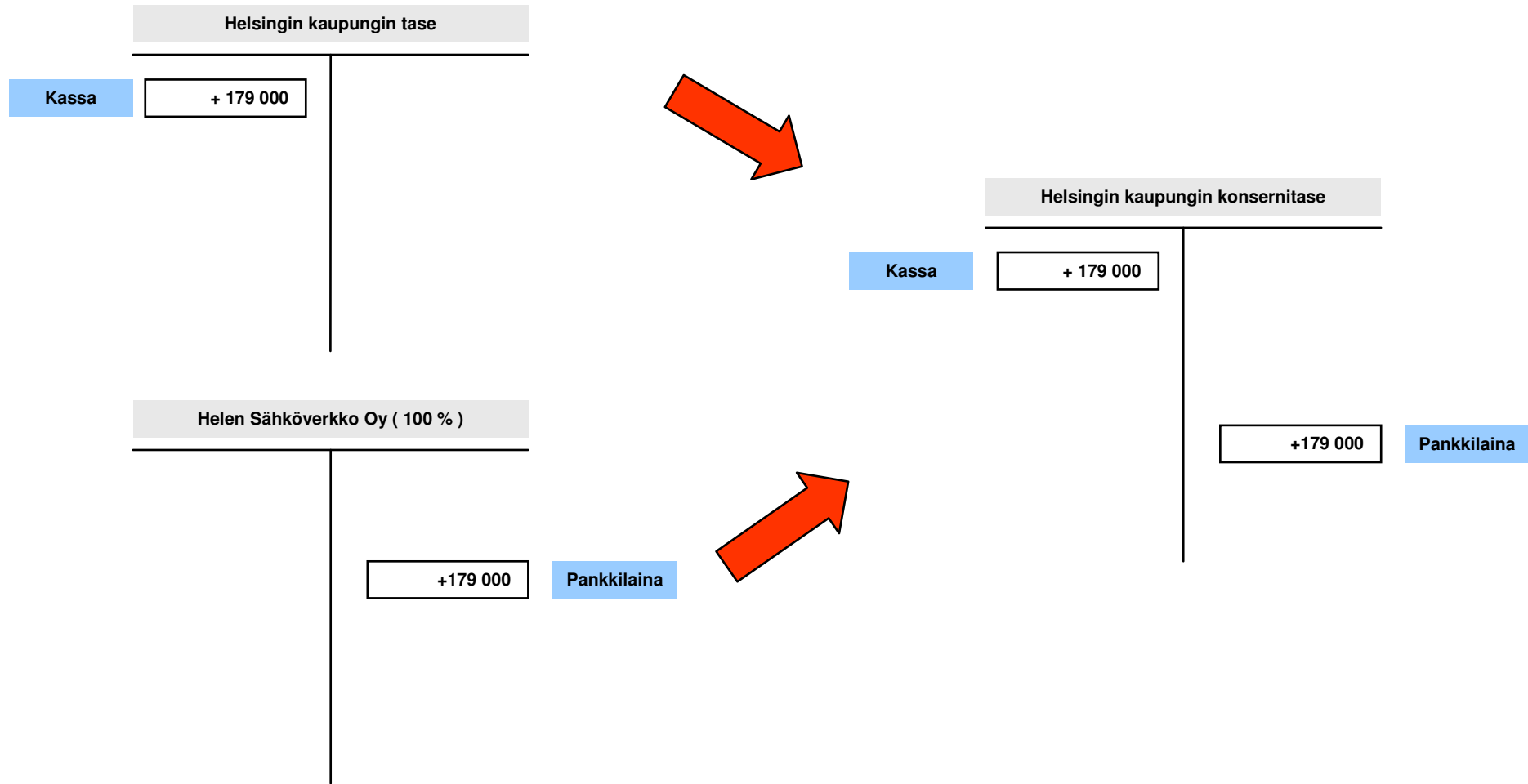
- **Sähköverkkotoiminnan pysyviin vastaaviin kuuluvan omaisuuden myynti Helen Sähköverkko Oy:lle tapahtui käyvän arvon mukaisesti, jolloin satunnaisiin eriin kirjattavaa myyntivoittoa syntyi 136,0 milj. euroa.**
- **Luovutus vaikutti rahoituslaskelman kohtaan käyttöomaisuuden myyntitulot 395,0 milj. eurolla. Ilman omaisuuden siirtoa käyttöomaisuuden myyntitulot olisivat olleet 112,7 milj. euroa. Yhtiö rahoitti omaisuuden luovutuksesta 70,0 milj. euroa osakepääoman korotuksella, joka on (luultavasti) esitetty rahoituslaskelman kohdassa käyttöomaisuusinvestoinnit. Ilman osakepääoman lisäystä kaupungin investoinnit olisivat olleet 496,4 milj. euroa.**
- **Rahoitustoiminnan kassavirtaan vaikuttaa merkittävästi se, että Helen Sähköverkko Oy rahoitti omaisuuden siirrosta 146 milj. euroa kaupungilta saadulla pääomallainalla.**
- **Taseen omaisuus- ja velkaeristä yhtiölle siirtyi kiinteistä rakenteista ja laitteista 230 milj. euroa, vaihto omaisuudesta, rahoista sekä liittymismaksuista ja muista veloista yhteensä 29 milj. euroa- eli Helen Sähköverkko Oyn kirjaarvo oli yhteensä 259 meur**
- **Toisaalta siirron myötä taseessa lisääntyivät osakkeet ja osuudet 84,0 milj. euroa, sijoitusten muut lainasaamiset 146,0 milj. euroa sekä tilikauden ylijäämä 136 milj. euroa.**

B&MANs

Sisäinen myyntikate eliminoituu konsernituloksesta mutta HKI kaupunki on kirjannut , jostakin syystä , vähennyksen vasten edellisten tilikausien yli-/alijäämiä

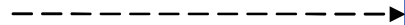


Konsernitasolla transaktiolla tarkoitti 179 meur uutta ulkopuolista lainaa joka on kaupungin kassassa



LIITE B

EVA:n julkaisemia raportteja Kuntasektorista



4 KUNTATALOUDEN RAPORTOINTI ON REMONTOITAVA

Ennen kuin alamme tästä, meidän tulee perehtyä hieman tarkemmin siihen, miten ja millä tasolla voimme vahvoa kuntien toimintaa ja ehkä siitä kautta löytää uusia rahoituslähteitä voidaksemme vastata haasteisiin.

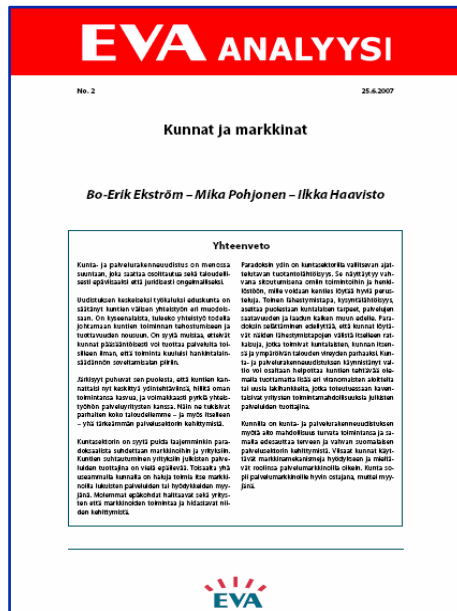
TASETTA EI SAA UNOHTAA

Kunnallinen toiminta näyttää taloudellisesta näkökulmasta kovin tulo- ja kasvavirtakeskeiseltä, ja tase laskelma unohtuu usein kovin helposti. Riippumatta siitä, onko taloudellinen toiminta yksityisesti tai julkisessa omistuksessa, sen voi jakaa kahteen osatekijään:

- operatiiviseen liiketoimintaan tarvittaviin resursseihin, joihin luetaan ennen kaikkea henkilökunta, materiaalit ja erilliset koneet ja laitteet,
- kiinteisiin pääomaihin eli toiminnan harjoittamiseen käytettäviin kiinteistöihin ja ma-alueisiin.

Kiinteistöihin, koneisiin ja laitteisiin tehdyt investoinnit, joiden elinikä ylittää vuoden, raportoidaan taselakelmassa ns. aktiivisella puolella kohdassa aineelliset hyödykkeet ja niitä vähennetään vuosittaisella kuluosuudella, joka kulkee nimellä poistot.

Taseen seuramisella on keskeinen merkitys kuntien taloudellisen tilan ymmärtämiselle. Kun tutkimme tehtyjä investointeja pidemmältä ajalta, saamme hyvän kuvan toiminnasta, sillä ne heijastavat melko hyvin yksittäisen toiminnan painotuksia ja valintoja. Laivaa on helpompi ohjata, jos tuntee sen rakenteen ja uppouman. Jos tase unohtuu ja kasvavirtakuktuuri hallitsee, kunta myös investoi helposti liikaa verovaroin. Ajatellaan, että "eihän se mitään maksa, kun se on meidän". Tällöin kunnan budjetiraami kiristyy vuosi vuodelta poistojen kasvattaessa nettokustannuksia automaattisesti.



Kunnilla on runsaasti osakeyhtiöitä ja liikelaitoksia, joiden kautta ne itse haluavat harjoittaa liiketoimintaa

Bisnes kiinnostaa kuntia

Vaikka kuntasektori ja lainaajia suhtautuvat markkinamekanismeihin ja niiden hyödyntämiseen kuntapalvelujen tuotannossa varsin kriittisesti, haluavat kunnat kuitenkin hyödyntää liike-elämän toimintamalleja. Yhtäältä siksi, että kunnat näkevät, että liike-elämän toimintamallit lisäävät tuottavuutta. Toisaalta siksi, että kunnilla on runsaasti osakeyhtiöitä ja liikelaitoksia, joiden kautta ne itse haluavat harjoittaa liiketoimintaa (taulukko 1).

Hallituksen esityksessä eduskunnalle kuntalain muuttamisesta todetaan, että "nykyisten liikelaitosmallien, jossa liiketoiminta on osa kunnan toimintaa, on katsottu turvaavan kansainvälisen ja kustannusvastaavuuteen perustuvan ohjauksen myös niissä kunnan palveluissa, joissa asiakas maksaa täyden korva-

uksen".²⁸ Liikelaitokset epäilemättä lisäävät kuntien niiden puitteissa harjoittaman toiminnan läpinäkyvyyttä verrattuna tilanteeseen, jossa toimintaa harjoitettaisiin osana talousarviotoimintaa. Parempi läpinäkyvyys puolestaan helpottaa toiminnan johtamista ja ohjausta.

Kuntien liikelaitokset ovat kuitenkin muuta kuin tavaramaista paremmin raportoituja ja kunnan palvelutuotantoyksiköitä. Useat liikelaitokset harjoittavat liiketoimintaa kilpailun muiden yhtiöiden kanssa, ja juuri kunnan toimimiseen markkinoilla myyjänä, ostajan sijaan, liittyy ongelmia. Ostajana kunta voi hyödyntää markkinamekanismeja ja kehittää samalla myös markkinaa (kuvio 3). Jos kunta siirtyy myyjän asemaan, eivät markkinamekanismit välttämättä toimi sen kohdalla. Mikä vakavampaa, markkinoilla myyvä kunta saattaa häiritä markkinamekanismin toimintaa myös muiden toimijoiden kohdalla.

Osakeyhtiöistä eroavilla ja niitä edullisemmilla toimintaedellytyksillään kunnalliset liikelaitokset ovat "markkinahäiriöksiä" kilpailuilla markkinoilla toimiessaan. Liikelaitosten kilpailuasema markkinoilla on esimerkiksi osakeyhtiöihin nähden ylivoimainen. Ne eivät maksa veroja, niillä ei ole konkurssiuhkaa, ne voivat saada rahoitusta kuntalaisten varoista ja niiden oman pääoman tuottavuusaste on tyypillisesti erittäin alhainen.

Liikelaitosten "kansanvaltainen" ohjaus on osoittautunut haasteelliseksi, sillä harvoilla kunnallispolitiikoilla on tarvittava osaamista analysoida kuntansa liikelaitosten toimintaa – eikä heiltä kohtuudella voida vaatiaakaan liiketoiminnan eri alueiden syvällistä tuntemusta. Siksi on ongelmallista pyytää poliitikkoja omistajien kansanvaltaisesti valittuna edustajina valvomaan liikelaitosten toimintaa ja tekemään päätöksiä, joita he välttämättä eivät ymmärrä, ja kantamaan niistä vastuu. Kuntalaisille olisi epäilemättä parempi, jos heidän omistamansa liiketoiminnan ohjaukseen aloitettaisiin hallitustyöskentelyn kautta kokemusta ja osaamista kyseisen liiketoiminnan sanalla.

Puutteelliseen omistajaohjaukseen liittyy merkittäviä riskejä. Hyvin kannattavat liikelaitokset voivat ryhtyä "elämään omaa elä-

Taulukko 1 Esimerkkejä kaupunkien liikelaitostoitinnasta

Toimialat*	Markkinaehtoista toimintaa
Energia	X
Vesi	
Satama	X
Likenne	X
Auto & korjaamo	X
Pelastus	
Tilakausus	X
Työntekijähuolto	X
Kiinteistöalaitos	X
Jätehuolto	X
Tekstiilihuolto	X
ATK-palvelut	X
Katutalutus	X
Ympäristöhuolto	X
Ruokapalvelut	X
Kiinteistöpalvelut	X
Sivous	X
Turvallisuus	X
Pysäköinti	X
Ammattikorkeakoulu	
Työnterveys	X

* Toimialat, joi-lla ja-koilla on osannolla Suomen T2:n a-tilin mukaan luokattu on liikelaitosten toiminta. Lähde: B&MAN.